

„DNB Latvijas barometra” apraksts

„DNB Latvijas barometrs” ir Latvijas iedzīvotāju noskaņojuma, viedokļu un attieksmes pret dažādiem sociāliem, ekonomiskiem u.c. jautājumiem pētījums, kurš ietver arī dažādu sfēru pazīstamu ekspertu vērtējumu un cēloņsakarību analīzi.

„DNB Latvijas barometrs” tiek veidots katru mēnesi, un tajā tiek pētītas konkrētā brīža aktuālākās norises. Paralēli katrā no aptaujām sabiedrībai tiek uzdots arī indikatoru jautājumu kopums, kas norāda uz vispārējā sabiedrības noskaņojuma izmaiņām.

Dati tiek iegūti SKDS Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju aptaujā, veicot tiešās intervijas respondentu dzīves vietās. Ar stratificētās nejaušās izlases metodi katru mēnesi tiek aptaujami ne mazāk kā 1000 respondenti vecumā no 18 līdz 74 gadiem visā Latvijā. Izlase ir reprezentatīva attiecībā pret ģenerālo kopumu. Pētījuma statistiskā kļūda kopējiem atbilžu sadalījumiem nepārsniedz + / - 3% robežas.

„DNB Latvijas barometra” Nr.73 satura rādītājs

Informācija par „DNB Latvijas barometru”	1
I DAĻA - INDIKATORI	
Kopējais sabiedrības noskaņojums	3
Tagadnes un nākotnes vērtējums	3
Kopējās situācijas attīstības vērtējums	4
Latvijas ekonomikas stāvokļa vērtējums	4
Ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums	6
Iespēju atrast labu darbu vērtējums	7
Valdības darba vērtējums	7
II EKSPERTU KOMENTĀRI PAR INDIKATORIEM	
Raita Karnīte, Uldis Osis, Agnese Rutkovska, Ieva Strode, Pēteris Strautiņš	8
III DAĻA – ZINĀTNE	
Latvijas zinātnieku un praktisko sasniegumu zinātnē atpazīstamība un vērtējums	12
Latvijas zinātnes attīstības līmeņa vērtējums	14
Uzskati par prioritātēm Latvijas zinātnē	16
IV DAĻA – EKSPERTU KOMENTĀRI PAR ZINĀTNI	
Mārcis Auziņš, Andrejs Ērglis, Elmārs Grēns, Raita Karnīte, Valts Kalniņš, Ivars Kalviņš, Uldis Osis, Dana Reizniece – Ozola, Agnese Rutkovska, Klāvs Sedlenieks, Andrejs Siliņš, Egils Stalidzāns, Ieva Strode, Anita Švarckopfa	17
PIELIKUMI	
Aptaujas tehniskā informācija	24
Aptaujā izmantotā anketa	25

„DNB Latvijas barometra” Nr.73 vajadzībām veikto aptauju tehniskā informācija












Aptaujas dati iegūti pētījumu centra SKDS Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju aptaujā laika posmā no 05.09.2014. līdz 21.09.2014. Ar stratificētās nejaušās izlases metodi, veicot tiešās intervijas respondentu dzīves vietās, tika aptaujāts 1001 respondents vecumā no 18 līdz 74 gadiem visā Latvijā.

I DAĻA – INDIKATORI

„DNB Latvijas barometra” Nr.73 galvenie rezultāti

„DNB Latvijas barometra” Nr.73 dati liecina, ka, salīdzinot ar augustu, 2014.gada septembrī iedzīvotāju noskaņojums ir kļuvis atzinīgāks visās pētījumā ietvertajās jomās, un lielākais kāpums vērojams kopējās situācijas attīstības vērtējumā (indekss pakāpies par 11 punktiem).

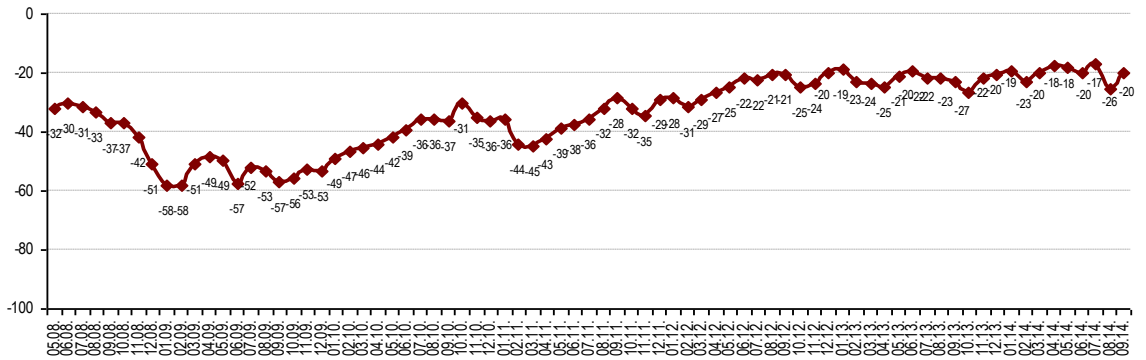
- Kā jau tika minēts, septembrī ir uzlabojies iedzīvotāju vērtējums **kopējai situācijas attīstībai** Latvijā: indekss septembrī ir pakāpies no -28 līdz -17.
- **Pašreizējā Latvijas ekonomikas situācija** septembrī ir vērtēta mazāk kritiski nekā pirms mēneša: par labu to uzskatīja 3% (augustā: 4%), bet par sliktu – 50% (augustā: 56%).
- Nedaudz optimistiskāki nekā augustā iedzīvotāji bijuši, vērtējot arī **Latvijas ekonomikā notiekošās izmaiņas**. To, ka ekonomikas stāvoklis šobrīd uzlabojas, norādīja 13% (augustā tā domāja 11%), bet viedokli, ka tas pasliktinās, pauda 33% (augustā: 38%).
- Runājot par **Latvijas ekonomikas stāvokli pēc gada**, 20% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju uzskatīja, ka tas būs uzlabojies. Pretēju viedokli pauda 26%. Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes indekss ir pakāpies no -13 līdz -5 septembrī.
- Optimistiskāk septembrī nekā pirms mēneša iedzīvotāji bijuši noskaņoti, arī vērtējot **pašreizējo ģimenes materiālo situāciju**: 12% norādīja, ka tā ir laba (augustā: 10%), bet 31% - ka sliktā (augustā: 38%). Lielākā daļa (56%) respondentu savas ģimenes materiālo stāvokli raksturoja kā „viduvēju” (augustā: 51%).
- Septembrī biežāk nekā pirms mēneša izteiktas pozitīvas **prognozes par ģimenes materiālo stāvokli pēc gada**: uz uzlabošanas norādīja 20% (augustā: 19%), bet uz pasliktināšanos – 15% (augustā: 20%).
- Joprojām vairākums (63%) pētījuma dalībnieku negatīvi vērtē **iespējas Latvijā atrast labu darbu**. Pozitīvu vērtējumu sniedza 6%. Tiesa, septembrī iespēju atrast labu darbu vērtējums ir nedaudz uzlabojies – indekss no -47 augustā ir pakāpies līdz -43 septembrī.
- Nedaudz pozitīvāk septembrī vērtēts arī **valdības darbs**: atzinīgu vērtējumu valdības darbam sniedza 24%, bet kritisku - 71% (augustā attiecīgi 20% un 72%).

Mēneša laikā notikušās izmaiņas (08.2014.-09.2014.)	
KOPĒJIE INDEKSI	izmaiņas punktos
Kopējā noskaņojuma INDEKSS	 +6
Tagadnes vērtējuma INDEKSS	 +6
Nākotnes vērtējuma INDEKSS	 +6
APAKŠINDEKSI	izmaiņas punktos
Kopējās situācijas attīstības vērtējums	 +11
Pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējums	 +5
Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu vērtējums	 +7
Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes	 +8
Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums	 +5
Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes	 +3
Darba izredžu vērtējums	 +4
Valdības darba vērtējums	 +3

Tabulā attēlotas mēneša laikā notikušās izmaiņas (starpība punktos) "DNB Latvijas barometra" ietvaros mērītajos indeksos. Visi indeksi var svārstīties no +100 (visi vērtējumi pozitīvi) līdz -100 (visi vērtējumi negatīvi).

Kopējais sabiedrības noskaņojums

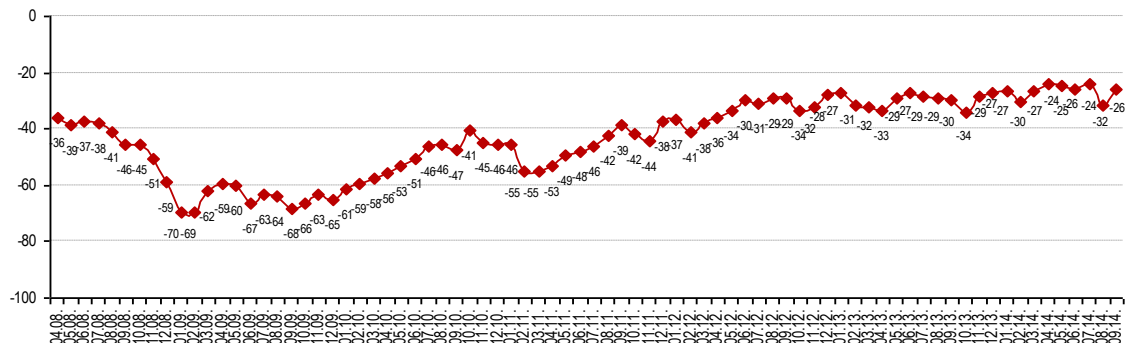
Kopējā noskaņojuma INDEKSS



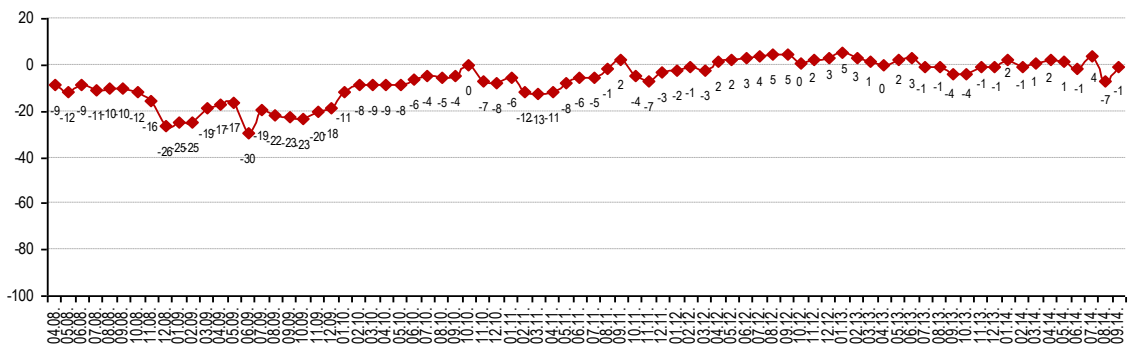
Saskaņā ar „DNB Latvijas barometra” Nr.73 pētījuma rezultātiem 2014.gada septembrī, salīdzinājumā ar augusta datiem, iedzīvotāju noskaņojums ir kļuvis pozitīvāks: Kopējā noskaņojuma indekss ir pakāpies no -26 augustā līdz -20 septembrī. Tiesa, tas joprojām ir kritiskāks nekā jūlijā.

Tagadnes un nākotnes vērtējums

Tagadnes vērtējuma INDEKSS



Nākotnes vērtējuma INDEKSS



Pozitīvas pārmaiņas var novērot arī tagadnes un nākotnes vērtējumā: gan Tagadnes, gan Nākotnes vērtējuma indekss septembrī ir pakāpies par sešiem punktiem: Tagadnes vērtējuma indekss no -32 līdz -26, bet Nākotnes vērtējuma indekss no -7 līdz -1.

Kopējā noskaņojuma indekss ir aprēķināts, balstoties uz „DNB Latvijas barometra” iegūtajiem rādītājiem par iedzīvotāju attieksmi pret kopējo situāciju Latvijā, valdības darbu, ekonomikas stāvokli un tā attīstības tendencēm, darba iespējām, kā arī iedzīvotāju materiālā stāvokļa pašvērtējumu. Kopējā noskaņojuma indekss ir iegūts no 8 apakšindeksiem, kas detalizētāk analizēti tālāk materiālā. Indekss var svārstīties no +100 (visi vērtējumi pozitīvi) līdz -100 (visi vērtējumi negatīvi).

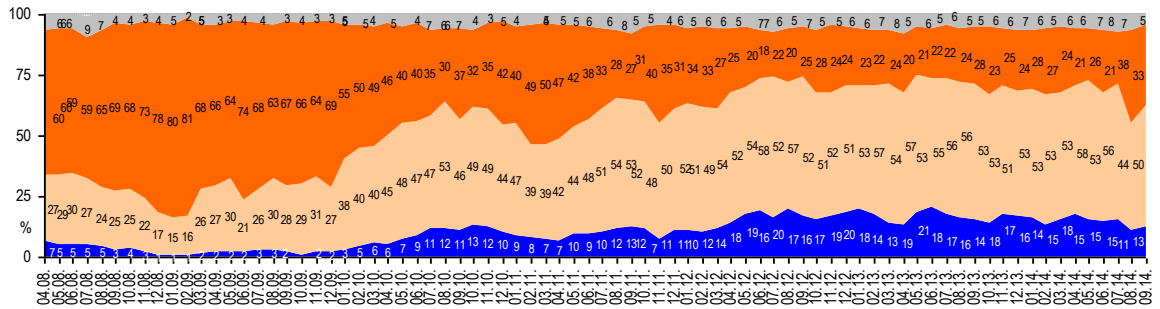
Tagadnes vērtējuma indekss tiek aprēķināts kā vidējais rādītājs no 6 apakšindeksiem (kopējās situācijas attīstības vērtējuma, pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējuma, ekonomikas stāvokļa izmaiņu virziena, pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējuma, darba izredžu vērtējuma un valdības darba vērtējuma indeksa). Nākotnes vērtējuma indekss tiek aprēķināts kā vidējais rādītājs no 2 apakšindeksiem (Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes un ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes).

Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu vērtējums

Vai, Jūsuprāt, Latvijas ekonomikas situācija šobrīd kopumā uzlabojas, nemainās vai arī pasliktinās?

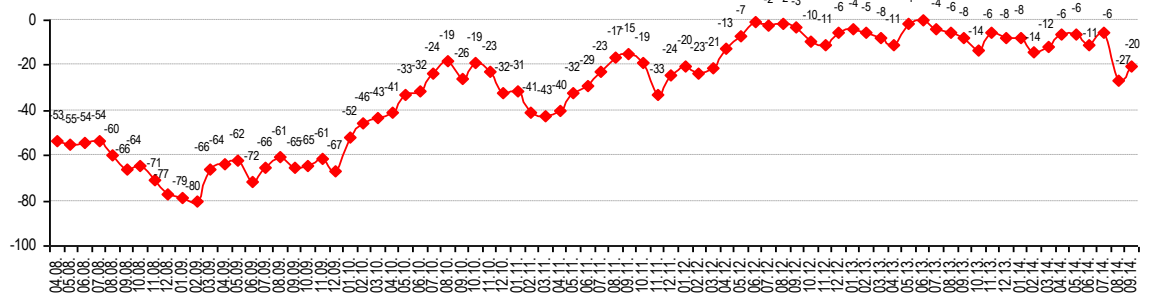
- Grūti pateikt
- Pasliktinās
- Nemainās
- Uzlabojas

Visi respondenti



Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu virziena INDEKSS

Visi respondenti



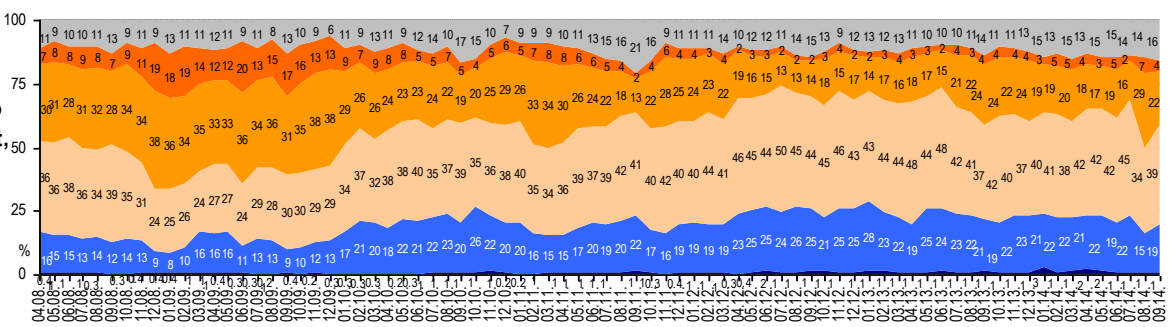
Nedaudz optimistiskāki nekā pirms mēneša iedzīvotāji bijuši arī vērtējot Latvijas ekonomikā notiekošās izmaiņas. To, ka ekonomikas stāvoklis šobrīd uzlabojas, norādīja 13% (augustā: 11%), bet viedokli, ka tas pasliktinās, pauda 33% (augustā: 38%). Jāatzīmē, ka, lai gan Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu virziena indekss septembrī ir pakāpies (no -27 līdz -20), tas joprojām ir zemāks nekā periodā no 2012.gada maija līdz 2014.gada jūlijam, kad indeksi bija robežās no -14 līdz 0.

Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognoze

Domājot par Latvijas ekonomikas stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju, tas, Jūsuprāt, visdrīzāk būs...

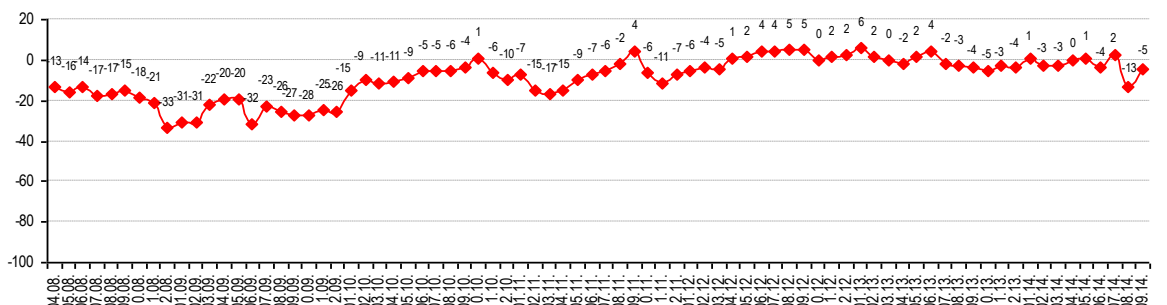
- Grūti pateikt
- Ievērojami pasliktinājies
- Drīzāk pasliktinājies
- Nebūs mainījies
- Nedaudz uzlabojies
- Ievērojami uzlabojies

Visi respondenti



Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes INDEKSS

Visi respondenti



2014.gada septembra aptaujas dati liecina, ka 20% respondentu norādīja, ka Latvijas ekonomikas stāvoklis pēc gada būs uzlabojies, bet 26% uzskatīja, ka tas būs pasliktinājies. Viedokli, ka ekonomiskā situācija pēc gada būs tāda pati kā tagad, pauda 39% respondentu. Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes indekss ir pakāpies no -13 augustā līdz -5 septembrī.

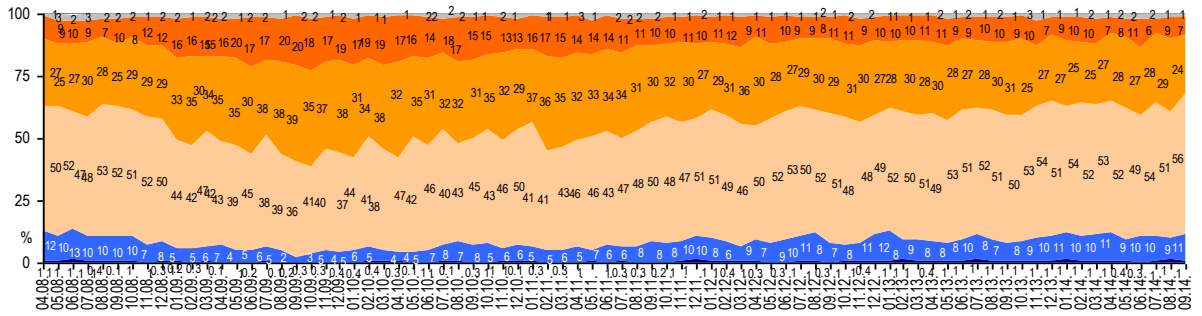
Ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums

Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums

Kā Jūs novērtētu savu/savas ģimenes pašreizējo materiālo stāvokli? Vai, Jūsuprāt, tas ir...

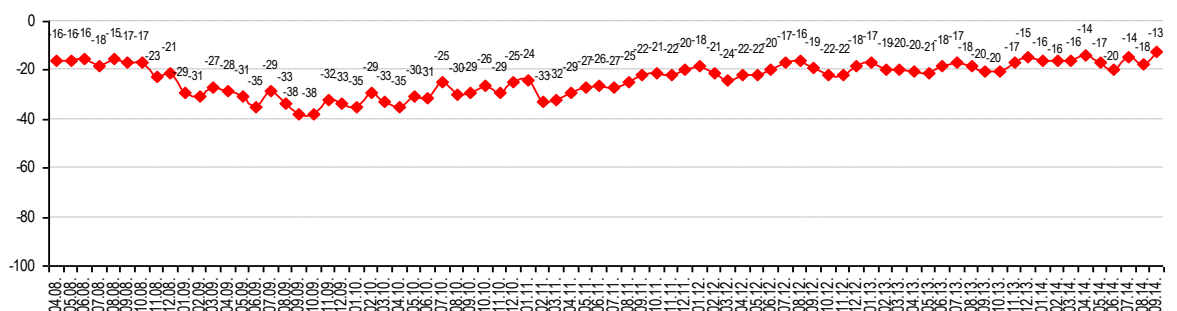
- Grūti pateikt
- Ļoti slikts
- Drīzāk slikts
- Viduvējs
- Drīzāk labs
- Ļoti labs

Visi respondenti



Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti



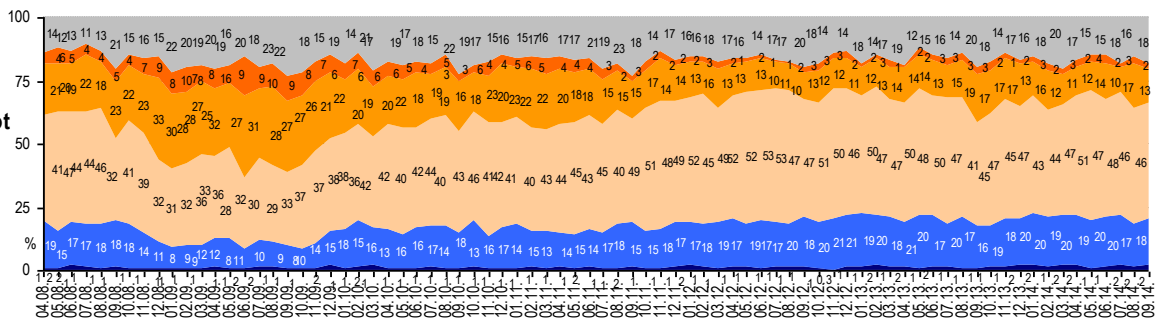
Mazāk kritiski nekā pirms mēneša septembrī tika vērtēts arī pašreizējais ģimenes materiālais stāvoklis. Kopumā 12% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju atbildēja, ka viņu pašreizējais ģimenes materiālais stāvoklis ir „ļoti labs” vai „drīzāk labs” (augustā: 10%). Atbildes „ļoti slikts” un „drīzāk slikts” atzīmēja 31% (augustā: 38%), bet 56% norādīja, ka viņu ģimenes materiālā situācija ir viduvēja (augustā: 51%). Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējuma indekss 2014.gada septembrī ir -13.

Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognoze

Domājot par Jūsu un Jūsu ģimenes materiālo stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju, tas, Jūsuprāt, visdrīzāk būs...

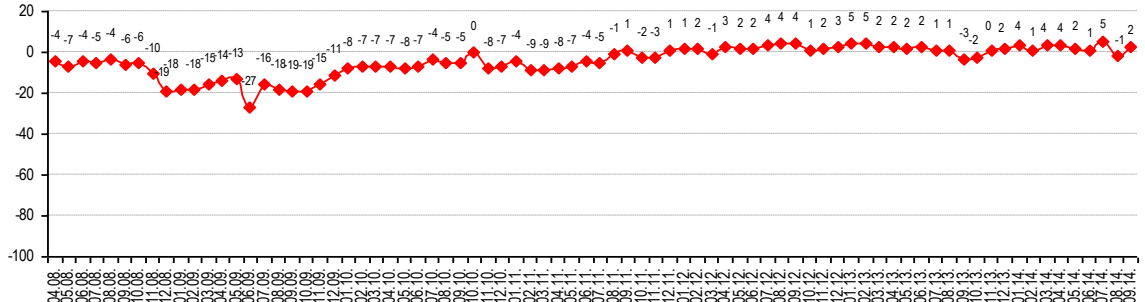
- Grūti pateikt
- Ievērojami pasliktinājies
- Drīzāk pasliktinājies
- Nebūs mainījies
- Nedaudz uzlabojies
- Ievērojami uzlabojies

Visi respondenti



Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes INDEKSS

Visi respondenti

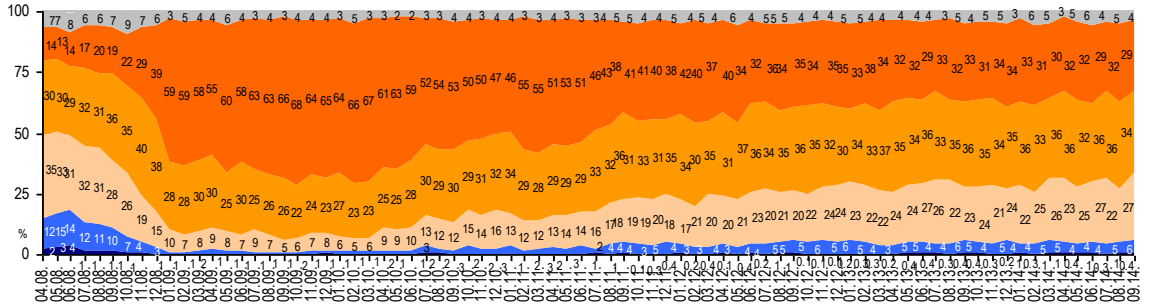


Septembrī biežāk nekā pirms mēneša izteiktas pozitīvas prognozes par ģimenes materiālo stāvokli pēc gada: uz uzlabošanu norādīja 20% (augustā: 19%), bet uz pasliktināšanos – 15% (augustā: 20%). Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes indekss septembrī ir pakāpies virs nulles atzīmes un ir +2 (augustā: -1).

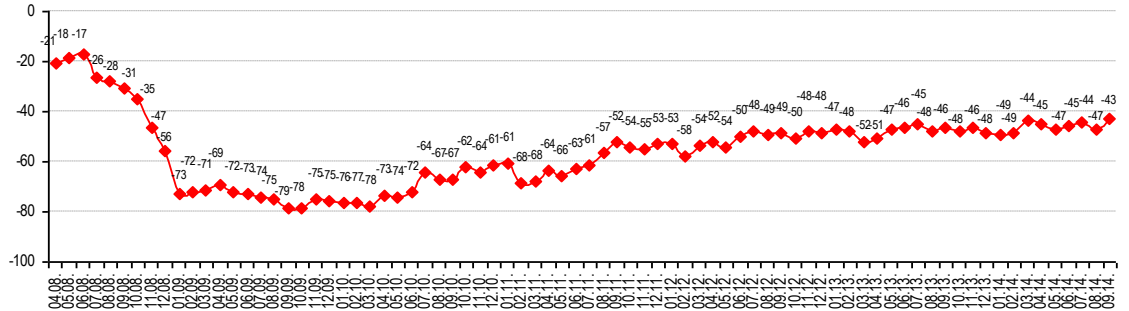
Iespēju atrast labu darbu vērtējums

Kādas, Jūsaprāt, šobrīd kopumā ir iespējas Latvijā atrast labu darbu? Vai, Jūsaprāt, tās ir...

- Grūti pateikt
 - Ļoti sliktas
 - Drīzāk sliktas
 - Viduvējas
 - Drīzāk labas
 - Ļoti labas
- Visi respondenti



Darba izredžu vērtējuma INDEKSS



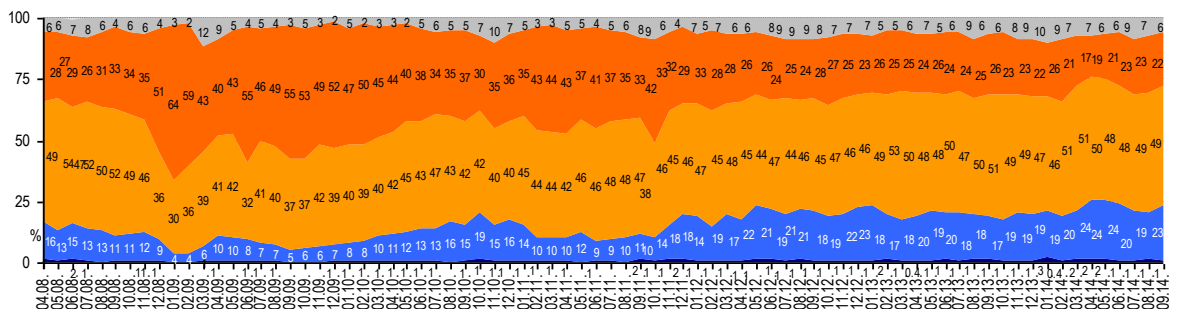
Visi respondenti

Saskaņā ar aptaujas datiem 2014.gada septembrī 6% respondentu iespējas atrast Latvijā labu darbu raksturojuši kā „ļoti labas” un „drīzāk labas”. Pretēju viedokli pauda 63%. Darba izredžu vērtējuma indekss ir pakāpies līdz -43 (augustā tas bija -47).

Valdības darba vērtējums

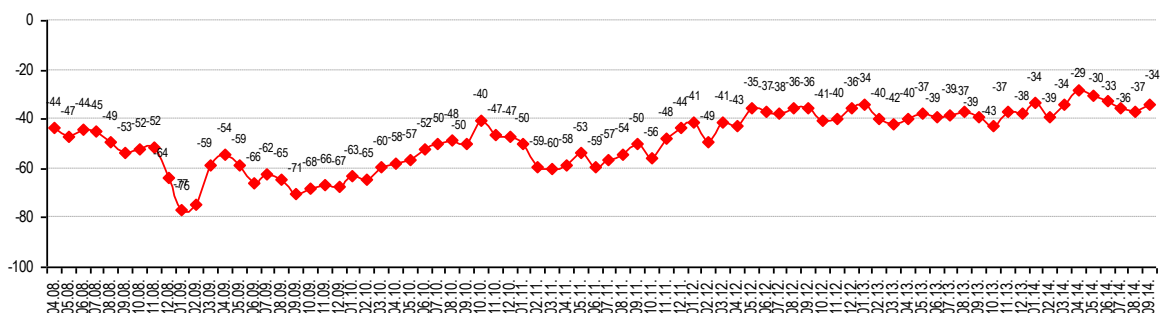
Kā Jūs šobrīd vērtējat Latvijas valdības darbu? Vai Jūs ar to esat...

- Grūti pateikt
 - Pilnībā neapmierināts
 - Drīzāk neapmierināts
 - Drīzāk apmierināts
 - Pilnībā apmierināts
- Visi respondenti



Visi respondenti

Valdības darba vērtējuma INDEKSS



Visi respondenti

Atzinīgāk septembrī vērtēts arī valdības darbs: pozitīvu vērtējumu tam sniedza 24%, bet negatīvu – 71% (augustā attiecīgi 20% un 72%). Valdības darba vērtējuma indekss septembrī ir -34 (pirms mēneša: - 37).

II DAĻA – EKSPERTU KOMENTĀRI PAR INDIKATORIEM

Raita Karnīte, Ekonomikas prognožu centra valdes locekle

Jaunākā „DNB Latvijas barometra” pētījuma rādītāji liecina, ka palielinās tā Latvijas sabiedrības daļa, kura ir apmierināta ar patlaban notiekošo un nākotni vērtē optimistiskāk nekā iepriekš (gan tagadnes, gan nākotnes vērtējums uzlabojies par 6 punktiem). Pat valdības darba vērtējums ir mazliet uzlabojies. Īpaši optimistiski ir nākotnes situācijas vērtējumi – kopējai situācijai, Latvijas ekonomiskā stāvokļa izmaiņām un attīstības prognozēm (+11, +7, +8 punkti). Neskatoties uz to, ka lielākā daļa indikatoru vēl joprojām ir negatīvi, to virzība ir pozitīva, un vērtējumi lēnām tuvojas neitrālai atzīmei.

Izteikti pozitīvie vērtējumi ir pretrunā ar jau vērojamo ekonomiskās attīstības palēninājumu un neparasti atklātiem brīdinājumiem par labākajā gadījumā mēreno attīstību tuvākajos gados, kas neapšaubāmi ietekmēs iedzīvotāju labklājību. Optimistiskos vērtējumus var skaidrot ar priekšvēlēšanu perioda ietekmi. Latvijas sabiedrība ir izslāpusi pēc labām ziņām un tic priekšvēlēšanu solījumiem. Turklāt sabiedrība cer, ka vēlēšanas noteikti nesīs kādu uzlabojumu, pat ja tam nav redzama pamata un paši ir nolēmuši balsot par esošajiem politiķiem. Var just, ka palielinājusies iedzīvotāju pašāpziņa pašiem uz sevi, necerot uz palīdzību no ārpuses, kas atbilst tirgus ekonomikas būtībai un garam. Individuālā materiālā labklājības nodrošināšanā valsts kļūst arvien nenozīmīgāka spēlētāja. Palielinoties patstāvībai un spējai un vēlmei pašam rūpēties par sevi, arvien vairāk indivīdu sajūt sava stāvokļa uzlabošanu. Jāņem vērā, ka šāda veida aptaujās parasti piedalās vidusmēra cilvēki. Tāpat vērtējums neattieko personā, kas atrodas galēji sliktos ekonomiskos apstākļos un par sevi parūpēties nespēj.

Sabiedrības optimisms parasti ir tautsaimniecībai labvēlīgs, jo veicina patēriņu un investīcijas, taču Latvijas statistiskie dati šādu virzību neapstiprina.

Uldis Osis, ekonomikas doktors, profesors, partijas „Latvijas attīstībai” valdes loceklis

Septembrī kopējais sabiedrības noskaņojums, salīdzinot ar augustu, ir nedaudz uzlabojies. Taču tas tāpat kā vairums citu „DNB Latvijas barometra” pētījuma rādītāju nav sasniedzis to līmeni, kāds bija jūlijā. Patiesībā sabiedrības noskaņojums nav radikāli mainījies kopš 2013. gada sākuma – vien svārstījies 4 - 5 punktu robežās. Tas savukārt liecina, ka sabiedrības noskaņojumu šajā gandrīz divus gadus ilgajā laikā posmā ietekmējuši tikai atsevišķi īslaicīgas darbības faktori vai arī ticība tam, ka tie ir īslaicīgi.

Ņemot vērā acīmredzamo ekonomikas attīstības tempa „bremzēšanu” šī gada laikā un satraucošos ārpolitikas notikumus, varēja sagaidīt strauju sabiedrības noskaņojuma vērtējuma kritumu. Tas, ka tas tomēr nav noticis, zināmā mērā varētu liecināt par jau nobriedušākas sabiedrības noskaņojuma noturību pret dažādu negatīvo faktoru psiholoģisko ietekmi.

Tagadnes un nākotnes indeksu salīdzinājums dod vielu pārdomām. Respondenti faktiski visa pētījuma laikā ievērojami pozitīvāk vērtē nākotni nekā tagadni. Tiesa, jāatzīmē, ka atšķirība starp abiem indeksiem pakāpeniski sarūk – nākotnes vērtējums jau ilgāku laiku svārstās ap piesardzīgi neitrālu atzīmi, bet tagadnes vērtējumam ir neliela tendence pakāpeniski uzlaboties. Tas varētu liecināt, ka sabiedrība tiešām izjūt zināmas pārmaiņas dzīvē uz labo pusi, bet nākotne neizraisa nedz labas, nedz arī sliktas izjūtas.

Tikmēr Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognožu indekss pēdējo četru gadu laikā ir bijis neitrāls. Izņēmums bija 2012. gada otrajā pusē un 2013. gada sākumā, kad indekss atsevišķos mēnešos bija nedaudz pozitīvāks – no plus 1 līdz plus 6. Taču, sākot no pērnā rudens, vērojams pakāpenisks indeksa kritums, tostarp augustā mīnus 13 punkti. Septembrī indekss nedaudz uzlabojās (-5), bet neitrālu atzīmi tam pagaidām tā arī nav izdevies sasniegt.

Izskaidrojums šādai indeksa dinamikai nav tālu jāmeklē – lielākoties to ietekmējuši ārējie faktori: notikumi Ukrainā un ar tiem saistītās ekonomiskās starpvalstu sankcijas un kopējā ekonomiskā stāvokļa nedrošība.

Agnese Rutkovska, Latvijas Bankas ekonomiste

Saskaņā ar „DNB Latvijas barometra” pētījuma rezultātiem iedzīvotāju kopējais noskaņojums septembrī ir uzlabojies par 6 punktiem. Tas ir prāvs uzlabojums, bet jāņem vērā, ka tas ir noticis pēc krasa noskaņojuma krituma iepriekšējā mēnesī.

Augustā aptauja notika īsi pēc tam, kad tika paziņots par Krievijas sankcijām atsevišķām Eiropas Savienības valstu eksportprecēm, tādēļ noskaņojuma rādītājs piedzīvoja ievērojamu pasliktinājumu (par 9 punktiem). Galvenokārt šīs krasās pārmaiņas bija vērojamas Latvijas ekonomikas stāvokļa vērtējumā.

Toreiz izteicu prognozi par noskaņojuma uzlabošanu septembrī, iedzīvotājiem pārliecinoties, ka sankcijas nav tik nozīmīgi ietekmējušas Latvijas ekonomiku un to ietekme plašsaziņas līdzekļos nereti bijusi pārlieku dramatizēta. Kā redzams, noskaņojuma uzlabojums patiešām ir noticis.

Tomēr „uzlabojums” nav pilnībā kompensējis „pasliktinājumu” iepriekšējā mēnesī, un uz jaunu optimisma rekordu diez vai varam cerēt esošo ģeopolitisko norišu fonā. Tiesa, to nevar teikt par apakšindeksiem. Piemēram, pašreizējais ģimenes materiālā stāvokļa novērtējums jau patlaban ir sasniedzis tā augstāko vērtējumu kopš pētījuma uzsākšanas 2008. gadā. Apakšindekss "iespējas atrast labu darbu" sasniedzis labāko vērtējumu kopš krīzes perioda (tomēr vēl tālu atpaliekot no "trekno" gadu novērtējuma). Valdības darba novērtējums ir uzlabojies, taču par dažiem punktiem vēl atpaliek no labākā līmeņa, kas tika sasniegts šā gada aprīlī. Tā kā Ministru kabinetu veidojošo politisko partiju spektrs pēc vēlēšanām ir saglabājies, tad domājams, ka valdības darba vērtējumā tuvākajos mēnešos saglabās salīdzinoši nemainīgu vērtējumu.

Tāpat kopumā varam secināt, ka, ja vien nebūs kādi jauni starpvalstu ekonomiskie ierobežojumi, iedzīvotāju noskaņojums pa pussolītim varētu turpmāk uzlaboties.

Ieva Strode, tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra „SKDS” sociālo un politisko projektu direktore

Lai arī grūti prognozēt, kā attīstīsies Latvijas ekonomiskais stāvoklis, turpinoties Krievijas sankcijām, „DNB Latvijas barometra” pētījuma dati liecina, ka iepriekšējā mēnesī novērotais pesimisma un kritisko vērtējumu īpatsvars ir samazinājies un situācijas vērtējums atkal ir uzlabojies (lai arī ne visos parametros tas ir atgriezies iepriekšējā līmenī).

Ņemot vērā aptaujas veikšanas laiku (tā notika mēnesī pirms Saeimas vēlēšanām), interesanti analizēt dažādu partiju atbalstītāju vērtējumu par situāciju valstī. Piemēram, par jautājumu, vai situācija valstī attīstās pareizā vai nepareizā virzienā, jāsecina, ka vairākums „Vienotības” un „Nacionālās apvienības” atbalstītāju uzskata, ka virziens ir pareizs (attiecīgi 61.9% un 58.7%), bet no viņu koalīcijas partneru – „Zaļo zemnieku savienības” atbalstītājiem pozitīvu vērtējumu sniedza tikai 31.2%, kas ir pat retāk nekā kopumā Latvijas pilsoņi (33.0%). Opozīcijas partijas „Saskaņa” atbalstītāji gan ir bijuši vēl kritiskāk noskaņoti – šajā grupā pozitīvu vērtējumu sniedza 22.6% (jāpiebilst, ka no tiem, kuri atbildēja, ka uz vēlēšanām neies, virzienu par pareizu atzina 15.7%).

Analizējot dažādu partiju elektorātu attieksmi pret valdību, jāsecina, ka vairākums „Vienotības” atbalstītāju to vērtē atzinīgi (55.1%). „Nacionālās apvienības” elektorāts atzinīgu vērtējumu sniedza retāk (41.5%), bet „Zaļo zemnieku savienības” vēlētāji - tikai 27.3% („Saskaņas” atbalstītāji – 12.5%).

Latvijas ekonomisko situāciju septembrī kā labu arī „Vienotības” atbalstītāji atzina reti (8.9%, bet citu partiju elektorāts pozitīvu vērtējumu sniedza vēl retāk). Tomēr jānorāda, ka „Vienotības” atbalstītāju vidū bijis vairāk optimistu – tam, ka situācija pēc gada būs uzlabojusies, tic 39.4% šī politiskā spēka atbalstītāju. No iedzīvotājiem, kas bija gatavi balsot par „Nacionālo apvienību”, tā uzskata 26.4%, „Zaļo zemnieku savienības” atbalstītāji – 22.8%, bet „Saskaņas” - 14.0%.

Ņemot vērā vēlēšanu rezultātus, jautājums paliek atklāts – vai tiešām vairākums - 58% no tiem, kuri piedalījās vēlēšanās, balsoja par valdošo koalīciju. Varbūt atbalsts „Zaļo zemnieku savienībai” īstenībā bija protesta balsojums?

Pēteris Strautiņš, DNB bankas ekonomikas eksperts

Bija ļoti viegli uzminēt, uz kuru pusi virzīsies „DNB Latvijas barometra” pētījuma indeksi septembrī. Ja augustā tie visi gāja uz leju, tad septembrī - uz augšu un vairākos gadījumos ar ļoti lieliem soliem. Piemēram, kopējās situācijas attīstības vērtējuma indekss pieaudzis par 11 punktiem, tieši tikpat, cik augustā samazinājās. Arī pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējums atgriezies precīzi iepriekšējās pozīcijās.

Latvijas ekonomika šogad kopumā ir darbojusies mazāk veiksmīgi, nekā bija gaidīts, bet spēja tikt galā ar Krievijas embargo bijusi sekmīgāka. Tiek meklēti un atrasti alternatīvi noieta tirgi Rietumos un Austrumos. Dažkārt tiek turpināts eksports uz Krieviju, mainot produkta specifikāciju un līdz ar to „pārceļot” to uz sankciju neskartām kategorijām. Šprotu ražotājus sankcijas pat ietekmējušas labvēlīgi. Bažas tūlīt pēc embargo izziņošanas, kad tika veikts iepriekšējais „DNB Latvijas barometra” pētījums, tiešām bija lielas, bet ar mēnesi acīmredzot ir pieticis, lai sabiedrībai situāciju izskaidrotu.

Turklāt tirdzniecības ierobežojumi, kas galvenokārt ir vērsti uz piena produktiem, sabiedrību ietekmē ļoti nevienmērīgi. Cilvēku vairākums ir piena produktu patērētāji - viņi patlaban tos spēj iegādāties par daudz zemākām cenām nekā iepriekš. Ienākumi samazinājušies piena lopkopības saimniecībām un daļai pārstrādātāju, bet ne tik ļoti, lai tajos vairākums nodarbināto zaudētu darbu. Kopumā šie notikumi nozīmīgi - negatīvi ietekmējuši mazāk nekā 1% valsts iedzīvotāju. Līdz ar to nepārsteidz tas, ka ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums ir vislabvēlīgākais pētījuma vēsturē.

Taču ne visi indeksi atgriezušies iepriekšējā līmenī. Ekonomikas stāvokļa izmaiņu virziens un sagaidāmā situācija pēc 12 mēnešiem joprojām tiek vērtēta negatīvāk nekā jūlijā. Nav jau tā, ka embargo nav bijis vispār nekādas ietekmes. Tāpat šajā laikā ir pasliktinājušās pasaules ekonomikas prognozes gan šim, gan nākamajam gadam. Kopš 2011.gada Latvija ir pierādījusi, ka spējām uzturēt izaugsmes tempu, kas par vairākiem procentpunktiem apsteidz Eiropas vidējo un tas sagaidāms arī nākotnē. Taču tas nenozīmē, ka notikumi gan Austrumos, gan Rietumos mūs nekādi neietekmē.

Kāda varētu būt virzība oktobrī iegūtajos datos? Šoreiz stingrus apgalvojumus izteikt ir daudz grūtāk. No vienas puses, daži indeksi vēl varētu turpināt atgūties pēc straujā kritiena augustā, piemēram, ekonomikas izmaiņu virziena indekss, kas

„DNB Latvijas barometrs” Nr.73

septembrī atguva tikai trešdaļu no iepriekš zaudētā 21 punkta. No otras puses, ziņas par pasaules ekonomisko situāciju kļūst arvien pesimistiskākas.

III DAĻA – ZINĀTNE

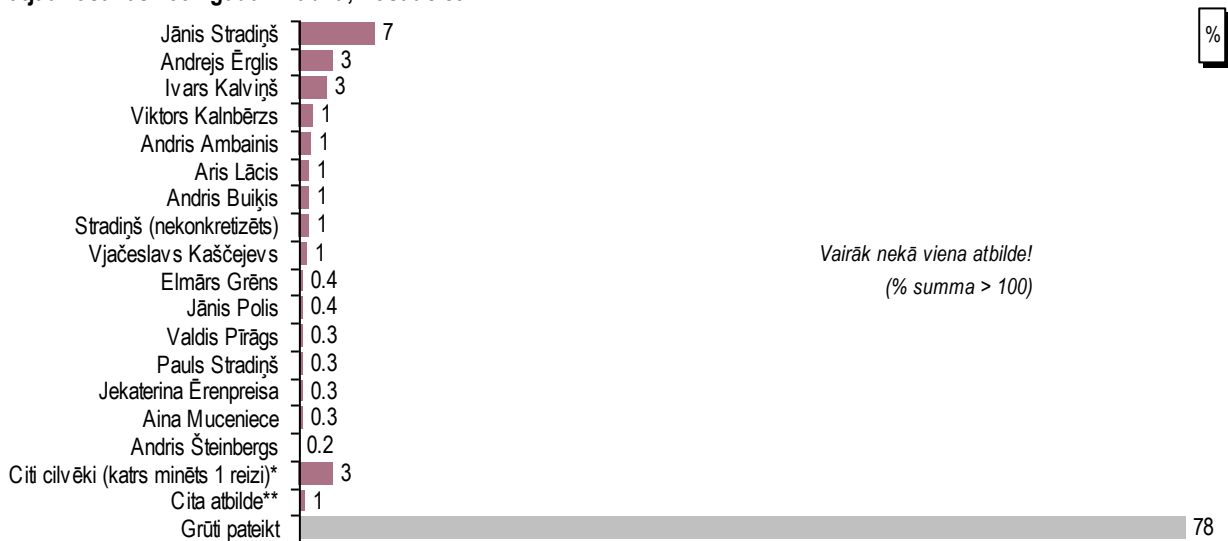
Galvenie rezultāti

„DNB Latvijas Barometra” Nr.73 ietvaros respondentiem tika piedāvāts paust viedokli par Latvijas zinātnes līmeni, attīstību un sasniegumiem. Pētījuma rezultāti liecina, ka, pēc iedzīvotāju viedokļa, Latvijas visvairāk panākumus guvušais zinātnieks ir Jānis Stradiņš, savukārt labākais praktiskais sasniegums ir preparāta, kas uzlabo vēža un smagu vīrusu izraisītu slimnieku dzīves kvalitāti un imunitāti, izstrāde. Par attīstītākajām zinātnes jomām visbiežāk uzskatīta farmācija un medicīna, un abas šīs jomas visbiežāk uzskatītas arī par tām nozarēm, kuras ir jāattīsta prioritāri. Savukārt par nepieciešamo zinātnes attīstības rīku visbiežāk atzīts lielāks finansējums pētījumiem.

- Lūgti spontāni nosaukt **Latvijas zinātnieku, kurš ir guvis visvairāk panākumu**, visbiežāk respondenti minēja Jāni Stradiņu (7%). Arī, lūgti izvēlēties no sarakstā piedāvātajiem zinātniekiem, Latvijas iedzīvotāji visbiežāk atzīmēja Jāni Stradiņu (45%).
- Pretvēža zāles visbiežāk nosauktas par **nozīmīgāko sasniegumu Latvijas zinātnē** (11%), gadījumā, kad respondentiem netika piedāvāti atbilstoši varianti. Savukārt, izvēloties no piedāvātā zinātnes sasniegumu saraksta, visbiežāk atzinīgi tika novērtēta preparātu sērijas “Glycomune”, kas uzlabo vēža un smagu vīrusu izraisītu slimnieku dzīves kvalitāti un imunitāti, izstrāde (40%) un sekmīgi veikta Latvijā pirmā aknu transplantācija (35%).
- Kopumā 34% aptaujāto iedzīvotāju **Latvijas zinātnes attīstības līmeni** uzskatīja par labi attīstītu. Viedoklis, ka Latvijas zinātne ir attīstīta vāji, pausts biežāk (43%).
- Uzskatu, ka **Latvijas zinātne pasaules līmenī spēj konkurēt** daudzās nozarēs, pauda 12%. Tikpat bieži respondenti atbildēja, ka tā nespēj konkurēt nevienā nozarē (12%). Visbiežāk norādīts, ka Latvijas zinātne pasaules līmenī ir konkurētspējīga dažās nozarēs (54%).
- Par Latvijas zinātnes **attīstītākajām jomām** visbiežāk uzskatīta farmācija (52%) un medicīna (44%). Salīdzinoši bieži norādīts arī uz augstu informācijas tehnoloģiju (30%) un elektronikas, telekomunikāciju līmeni (23%).
- Atbildot uz jautājumu, kurai **zinātnes jomai būtu jābūt prioritārai**, visbiežāk respondenti minējuši medicīnu (40%). Otrajā vietā ir farmācija (15%), bet trešajā – informācijas tehnoloģijas (7%).
- Vairākums (69%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju uzskatīja, ka **Latvijas zinātnes attīstībai pirmām kārtām ir nepieciešams** lielāks finansējums pētījumiem. Salīdzinoši bieži respondenti minēja arī labāku materiāltehnisko bāzi (44%) un labāku atbalstu zinātniekiem (42%).

Latvijas zinātnieku un praktisko sasniegumu zinātnē atpazīstamība un vērtējums

Vai Jūs zināt kādu Latvijas zinātnieku, kurš ir guvis ļoti nozīmīgus panākumus kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas 1991.gadā? Lūdzu, nosauciet!



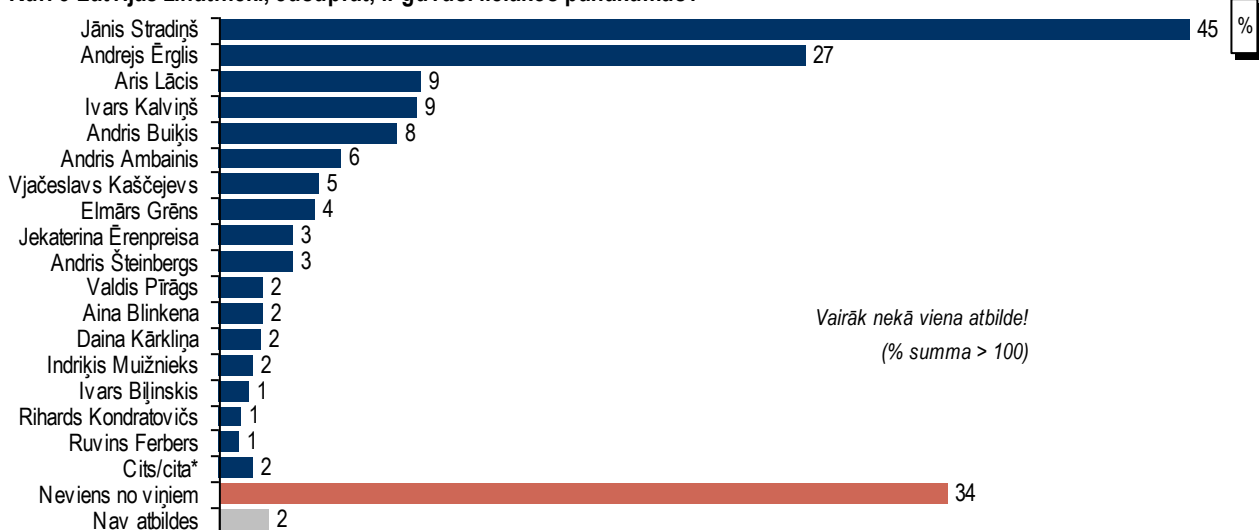
2014.gada 5.septembris - 21.septembris, N=1001 Latvijas iedzīvotājs

*Kategorijā „Citi cilvēki (katrs minēts 1 reizi)” ietilpst: „Anatolijs Bļugers”, „Andis Dembovskis”, „Andris Bērziņš”, „Andris Špats”, „Arvids Barševskis”, „Dambis”, „Einārs Loža”, „Inga Ļašenko”, „Irina Boiko”, „Jānis Gardovskis”, „Jānis Graudonis”, „Jānis Jurkāns”, „Jānis Kalmerbergs”, „Jānis Robiņš”, „Jānis Vība”, „Jānis Zeps”, „Jēkabs Raipulis”, „Juris Ekmanis”, „Juris Leja”, „Juris Upatnieks”, „Kalnlieziņš”, „Kārlis Priedītis”, „Kaspars Ērglis”, „Leopolds Ozoliņš”, „Mārtiņš Ritiņš”, „Olga Grigorenko”, „Raita Karnīte”, „Rihards Kondratovičs”, „Vaira-Viķe Freiberga”.

**Kategorijā „Cita atbilde” ietilpst: „biologs, farmaceits” (minēts 1 reizi); „kaut kādas sievietes no Zinātņu akadēmijas” (minēts 1 reizi); „ņēmās ar robotiem” (minēts 1 reizi); „tas, kurš izdomāja Paracetamolu” (minēts 1 reizi); „zinu, ka tie ir medikāli, konkrētus uzvārdus nevaru nosaukt” (minēts 1 reizi).

2014.gada septembrī veiktajā Latvijas iedzīvotāju aptaujā respondentiem lūdza nosaukt Latvijas zinātniekus, kuri ir guvuši ļoti nozīmīgus panākumus kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas 1991.gadā. Jāpiebilst, ka atbilžu varianti netika piedāvāti, respondenti paši brīvi formulēja savas atbildes. Saskaņā ar pētījuma rezultātiem 7% aptaujāto iedzīvotāju minēja Jāni Stradiņu, 3% - Andreju Ērgli, 3% - Ivaru Kalviņu. Citus zinātniekus nosauca 1% un mazāk. Jāatzīmē, ka vairākums (78%) respondentu nespēja nosaukt nevienu Latvijas zinātnieku.

Kuri 3 Latvijas zinātnieki, Jūsprāt, ir guvuši lielākos panākumus?

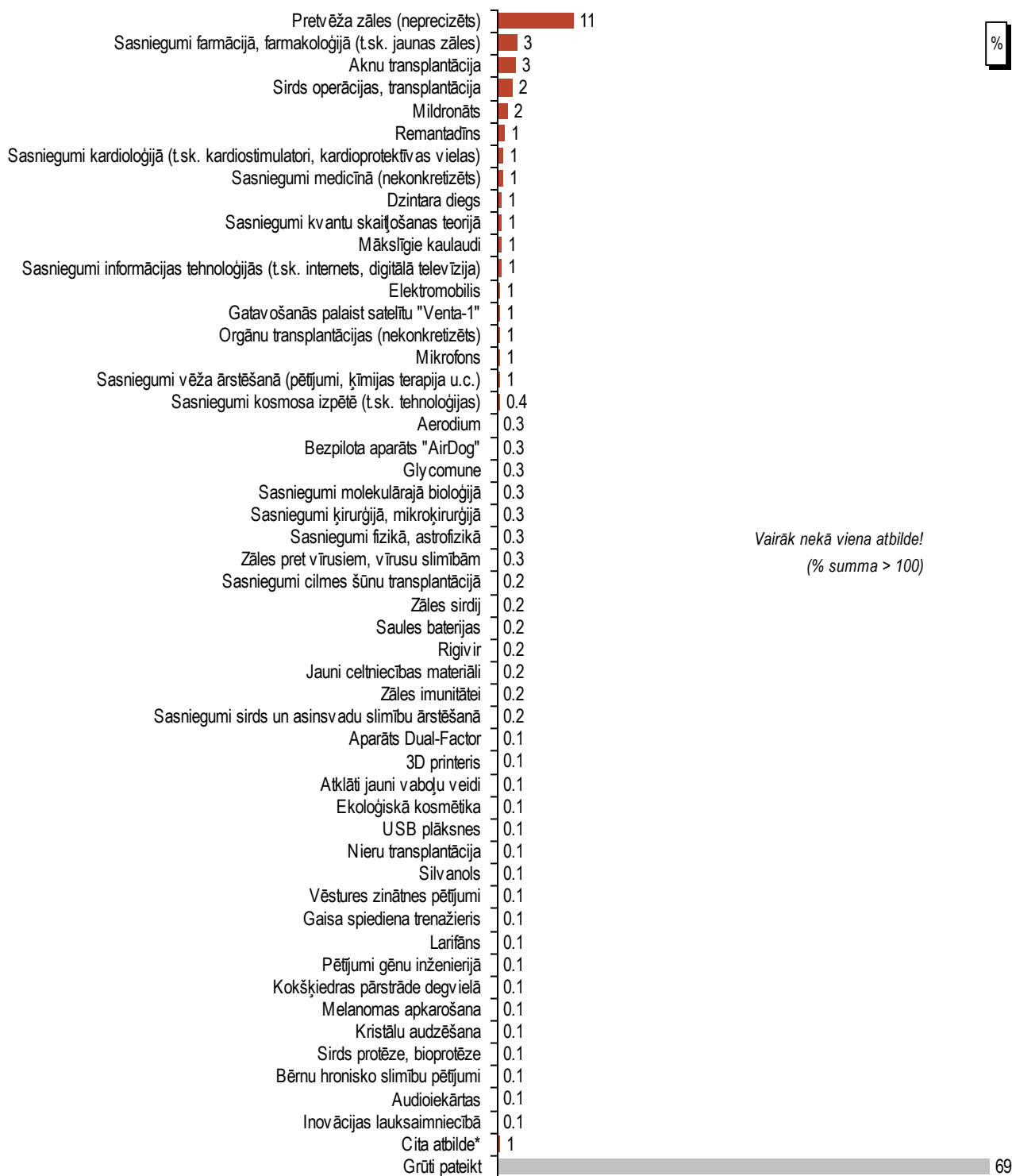


2014.gada 5.septembris - 21.septembris, N=1001 Latvijas iedzīvotājs

*Kategorijā „Cits/cita” ietilpst: „Viktors Kalnbērzs” (minēts 5 reizes); „Jānis Polis” (minēts 3 reizes); „A.Dambis” (minēts 1 reizi); „Aina Muceniece” (minēts 1 reizi); „Arvids Barševskis” (minēts 1 reizi); „J.Vilmanis” (minēts 1 reizi); „Juris Upatnieks” (minēts 1 reizi); „Kalmerbergs Jānis” (minēts 1 reizi); „Leopolds Ozoliņš” (minēts 1 reizi); „Maija Dombrova” (minēts 1 reizi).

Savukārt lūgti no piedāvātā saraksta izvēlēties trīs labākos Latvijas zinātniekus, 45% respondentu nosauca Jāni Stradiņu. Andreju Ērgli minēja 27%, Ari Lāci – 9%, Ivaru Kalviņu – 9%, Andri Buiķi – 8%. Citi zinātnieki nosaukti retāk. Aptuveni trešdaļa (34%) respondentu atbildēja, ka neviens no minētajiem zinātniekiem nav guvis lielus panākumus.

Vai Jūs zināt kādu izcilu praktisku sasniegumu Latvijas zinātnē kopš valsts neatkarības atjaunošanas 1991.gadā? Lūdzu, nosauciet!



Vairāk nekā viena atbilde!
(% summa > 100)

2014.gada 5.septembris - 21.septembris, N=1001 Latvijas iedzīvotājs

*Kategorijā "Cita atbilde" ietilpst: "Ambainis ir saņēmis Eiropas pētniecības finansējumu sava darba turpinājumam, pētniecībai datorzinātnē un matemātikā" (minēts 1 reizi); "atklāta jauna slimība, ar kuru slimo tikai narkomāni, viņa ir līdzīga Parkinsona slimībai" (minēts 1 reizi); "dzirdēju, ka mūsu zinātnieki gatavojas pēc kādiem 50 gadiem vispār aizvietot aknas ar mākslīgām aknām" (minēts 1 reizi); "Grēna izgudrojumi" (minēts 1 reizi); "Kalviņa izgudrojumi" (minēts 1 reizi).

Aptaujas ietvaros respondentiem lūdza nosaukt arī kādu izcilu praktisku sasniegumu Latvijas zinātnē. Visbiežāk (11%) tika minēta pretvēža zāļu atklāšana, nekonkretizējot nosaukumu vai citas detaļas. Panākumus farmācijā, farmakoloģijā par izcilāko sasniegumu uzskatīja 3%, tikpat bieži (3%) minēta arī aknu veiksmīga transplantācija. Sirds operācijas, transplantāciju nosauca 2%, un vēl 2% minēja zāles „Mildronāts”. Citus sasniegumus nosauca 1% un mazāk respondentu. Lielākā daļa (69%) atturējās atbildēt uz šo jautājumu. Jāpiebilst, ka šis bija t.s. „atvērtais” jautājums, kurā atbilžu varianti netika piedāvāti, respondenti paši brīvi formulēja savas atbildes.

Kurus 3 no šiem praktiskajiem sasniegumiem Latvijas zinātnē Jūs vērtējat visaugstāk?



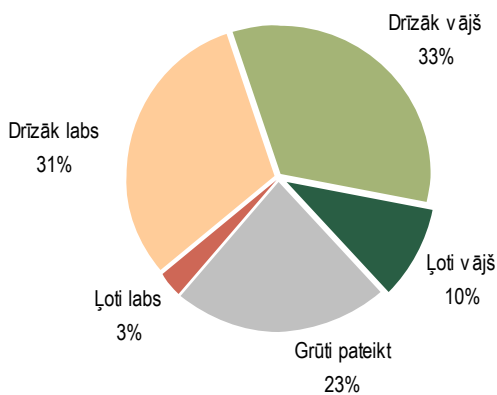
2014.gada 5.septembris - 21.septembris, N=1001 Latvijas iedzīvotājs

*Kategorijā „Cits” ietilpst: „pretvēža zāles” (minēts 2 reizes); „Remantadīns” (minēts 2 reizes); „informācijas tehnoloģiju sasniegumi” (minēts 1 reizi); „mikroķirurģija” (minēts 1 reizi).

Lūgti no piedāvātā saraksta izvēlēties trīs labākos praktiskos sasniegumus zinātnē, 40% respondentu par tādu atzina preparātu sērijas „Glycomune” izstrādi. Salīdzinoši bieži (35%) atzinīgi tika vērtēta sekmīga aknu transplantācija. 22% par izcilu sasniegumu uzskatīja jaunas kardioprotektīvas vielas atklāšanu, bet 19% - hidroksilapatīta keramikas implantus jeb mākslīgos kaulaudus. Elektromobili, kas piedalījās sacīkstēs ASV, minēja 12%, tikpat bieži (12%) nosaukts arī dzintara diegs. Citi Latvijas zinātnes sasniegumi atzīmēti retāk.

Latvijas zinātnes attīstības līmeņa vērtējums

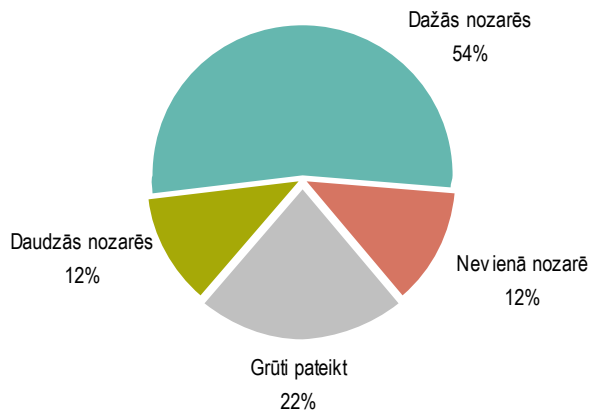
Kā Jūs raksturotu zinātnes attīstības līmeni Latvijā? Vai tas, Jūsuprāt, ir ļoti labs, drīzāk labs, drīzāk vājš, ļoti vājš?



2014.gada 5.septembris - 21.septembris, N=1001 Latvijas iedzīvotājs

Saskaņā ar „DNB Latvijas barometra” Nr.73 datiem, kopumā 34% aptaujāto iedzīvotāju Latvijas zinātnes attīstības līmeni vērtēja kā labu, t.sk. 3% uzskatīja, ka tas ir „ļoti labs”. Pretēju viedokli („ļoti vājš” un „drīzāk vājš”) pauda 43% (t.sk. 10% - „ļoti vājš”). Jāmin, ka 23% atturējās vērtēt Latvijas zinātnes attīstības līmeni.

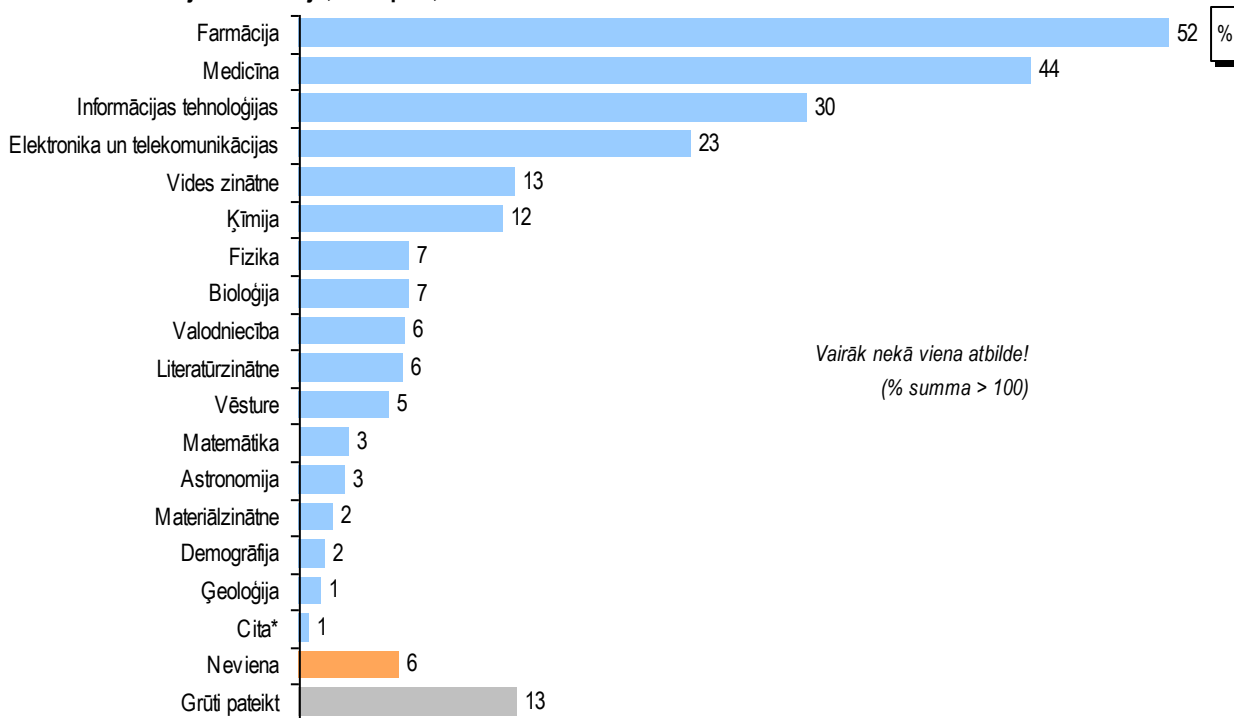
Domājot par Latvijas zinātni, vai, Jūsaprāt, tā ir konkurētspējīga pasaules līmenī daudzās nozarēs, dažās nozarēs vai nevienā nozarē?



Jautāti, cik konkurētspējīga, viņuprāt, ir Latvijas zinātne pasaulē, 12% respondentu atbildēja, ka tā ir konkurētspējīga daudzās nozarēs. Uzskatu, ka Latvijas zinātne pasaulē spēj konkurēt dažās nozarēs, puda 54%, bet 12% norādīja, ka Latvijas zinātne nav spējīga konkurēt nevienā nozarē. Jāpiebilst, ka 22% nesniedza konkrētu atbildi uz šo jautājumu.

2014.gada 5.septembris - 21.septembris, N=1001 Latvijas iedzīvotājs

Kuras 3 zinātnes jomas Latvijā, Jūsaprāt, ir visvairāk attīstītas?



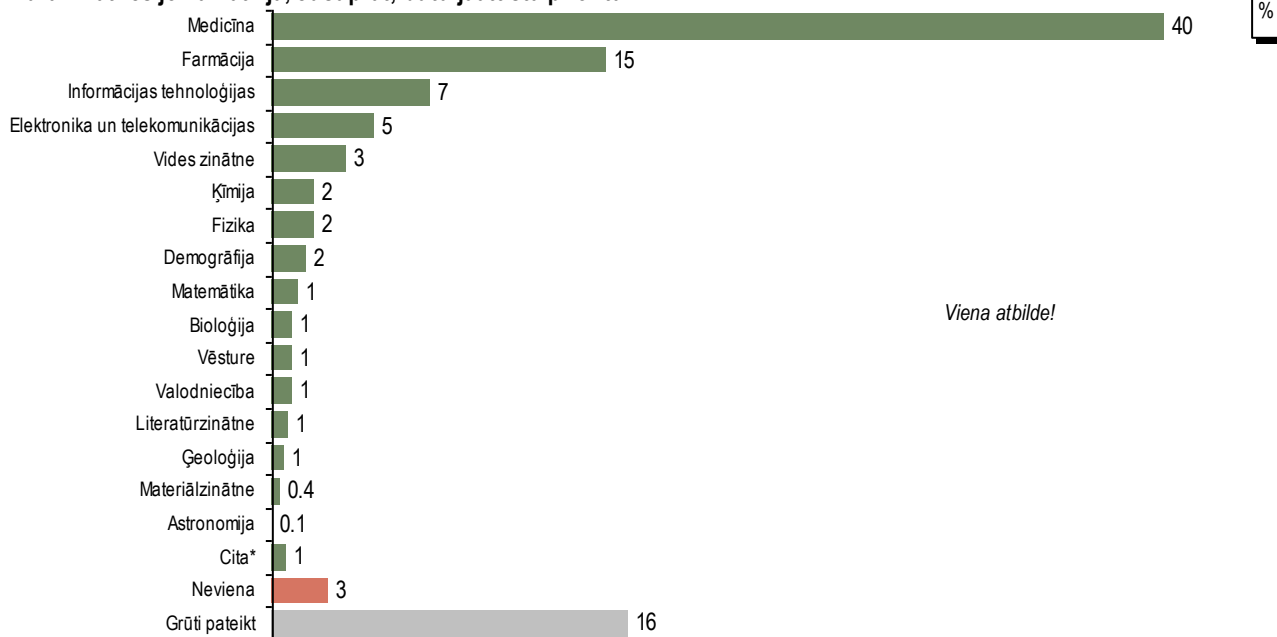
2014.gada 5.septembris - 21.septembris, N=1001 Latvijas iedzīvotājs

*Kategorijā "Cita" ietilpst: "astroloģija" (minēts 1 reizi); "kokapstrāde" (minēts 1 reizi); "lauksaimniecība" (minēts 1 reizi); "mežu zinātne" (minēts 1 reizi); "nanotehnoloģija" (minēts 1 reizi); "psihiatrija" (minēts 1 reizi).

Lūgti detalizētāk novērtēt, kuras zinātnes jomas Latvijā ir visvairāk attīstītas, visbiežāk (52%) tika nosaukta farmācija. Salīdzinoši bieži (44%) respondenti norādīja, ka Latvijā ir attīstīta medicīna, 30% minēja informācijas tehnoloģijas, 23% - elektroniku un telekomunikācijas, 13% - vides zinātne, 12% - ķīmiju. Citas zinātnes jomas nosauktas retāk. Jāpiebilst, ka tikai 6% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju puda uzskatu, ka Latvijā nav attīstīta neviena zinātnes joma.

Uzskati par prioritātēm Latvijas zinātnē

Kura zinātnes joma Latvijā, Jūsuprāt, būtu jāattīsta prioritāri?

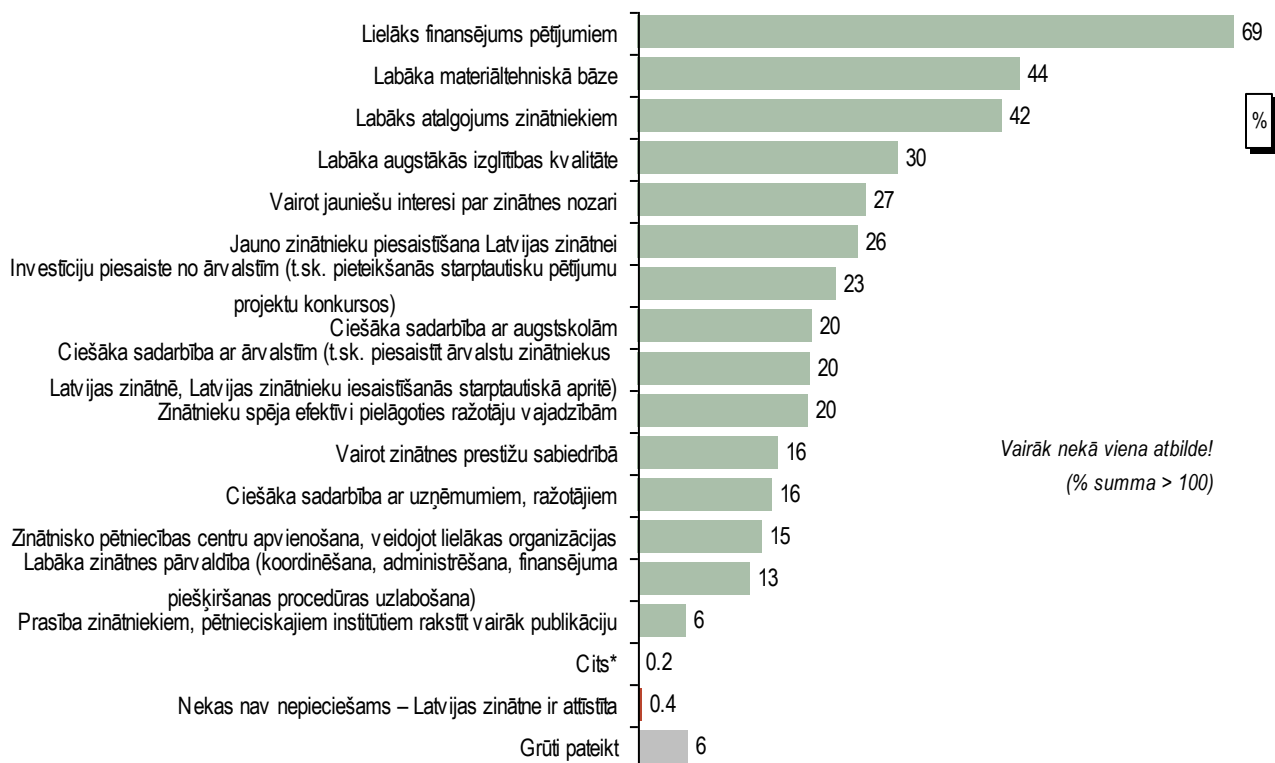


2014.gada 5.septembris - 21.septembris, N=1001 Latvijas iedzīvotājs

*Kategorijā "Cita" ietilpst: "lauksaimniecība" (minēts 4 reizes); "psiholoģija" (minēts 1 reizi); "ražošana" (minēts 1 reizi).

2014.gada septembra aptaujas rezultāti liecina, ka 40% respondentu uzskatīja, ka pirmām kārtām Latvijā būtu nepieciešams attīstīt medicīnu (jāatgādina, ka to par vienu no trīs attīstītākajām zinātnes jomām atzina 44%). Viedokli, ka prioritāri būtu jāattīsta farmācija, pauda 15%, informācijas tehnoloģijas – 7%, elektronika un telekomunikācijas – 5%. Citas zinātnes jomas nosauktas retāk.

Kas, Jūsuprāt, Latvijas zinātnes attīstībai būtu nepieciešams pirmām kārtām?



2014.gada 5.septembris - 21.septembris, N=1001 Latvijas iedzīvotājs

*Kategorijā "Cits" ietilpst: "īstenībā zinātni nevajag atbalstīt, jo tā nodara lielu postu cilvēcei (atomu izgudrošana, u.t.t.)" (minēts 1 reizi); "patriotisms" (minēts 1 reizi).

Lielākā daļa (69%) respondentu pauda viedokli, ka Latvijas zinātnē pirmām kārtām būtu nepieciešams lielāks finansējums pētījumiem. Nepieciešamību veidot labāku materiāltehnisko bāzi minēja 44%, bet uzskatu, ka ir nepieciešams labāk atalgot zinātniekus, pauda 42%.

2014.gada oktobris

IV DAĻA – EKSPERTU KOMENTĀRI PAR ZINĀTNI

Prof. Mārcis Auziņš, Latvijas Universitātes rektors

Šķiet, ka nekļūdos, apgalvojot, ka jau samērā ilgajā „DNB Latvijas barometra” vēsturē šis ir pirmais pētījums, kura tēma ir Latvijas zinātne. Tas ir visnotaļ apsveicami, un ir ļoti interesanti redzēt, ko Latvijas sabiedrība zina par zinātni un kā to vērtē.

Mums, zinātnē strādājošajiem, tradicionāli šķiet, ka gan Latvijas sabiedrība, gan arī politiķi nav pietiekami informēti par to, kas patlaban notiek zinātnē. Tādējādi rodas nepietiekami labs novērtējums zinātnes lomai un nozīmei „šodienas” Latvijā. Protams, liela daļa atbildības par to, ko sabiedrība zina un ko nezina par zinātni un zinātniekiem Latvijā, jāuzņemas pašiem zinātniekiem. Jo kurš gan cits, ja ne paši zinātnieki, var vislabāk un visprecīzāk par savu nozari pastāstīt sabiedrībai saprotamā veidā!? Pētījuma rezultāti liecina par to, ka sabiedrības informētības laukā gan zinātniekiem pašiem, gan arī plašsaziņas līdzekļiem vēl daudz kas darāms.

Tomēr ir patīkami redzēt, ka ievērojama daļa aptaujāto Latvijas zinātnes attīstības līmeni uzskata par labu. Vēl pozitīvāks ir fakts, ka divas trešdaļas aptaujāto atbalsta viedokli, ka ir dažas nozares, kurās Latvijas zinātne ir konkurētspējīga pasaulē. Protams, neliela valsts nekad nevarēs konkurēt visās vai ļoti daudzās zinātņu nozarēs. Mums pieejamie gan cilvēku, gan finanšu resursi vienmēr spiedīs koncentrēties uz ierobežotu nozaru skaitu, kurās mēs spējam būt izcili.

Pētījuma rezultātos redzams, ka informācijas par konkrētām zinātnes nozarēm un zinātniekiem sabiedrībā nevis vienkārši pietrūkst, bet pietrūkst katastrofāli! Citādi ir grūti vērtēt situāciju, ka uz lūgumu nosaukt konkrēti kādu Latvijas zinātnieku, kurš guvis nozīmīgus panākumus, vairāk nekā trīs ceturtdaļas aptaujāto atbild - grūti pateikt.

Interesi rada arī šā jautājumu otrā daļa, kad aptaujātajiem bija nevis jāmin izcils zinātnieks, bet jāizvēlas no piedāvātā saraksta. Būtu interesanti saprast, kā aptaujas organizatori šo sarakstu veidoja? Ja es apskatos, kuri Latvijas zinātnieki kopš Latvijas neatkarības atgūšanas 1991. gadā ir publicējuši visvairāk zinātnisko rakstu prestižajā *Web of Knowledge* datubāzē iekļautajos zinātniskajos žurnālos, tad izrādās, ka no 10 pēc datubāzes datiem produktīvākajiem Latvijas zinātniekiem aptaujā piedāvātajā sarakstā ir iekļauti tikai divi. Labi, var spriest, ka produktivitāte ne vienmēr nozīmē kvalitāti. Tai pašā datubāzē var atrast 10 starptautiski visietekmīgākos Latvijas zinātniekus. Lai šo ietekmīgumu novērtētu, bibliometrijas speciālisti ir izveidojuši speciālu indeksu (Hirša indekss), kas vienlaicīgi mēra produktivitāti un starptautisko atpazīstamību. Pēc šī kritērija salīdzinot aptaujā piedāvāto zinātnieku sarakstu ar datubāzē atrodamo, varam secināt, ka no Latvijas 10 starptautiski ietekmīgākajiem zinātniekiem neviens nav iekļauts piedāvāto zinātnieku sarakstā.

Protams, ir skaidrs, ka šī starptautiskā atpazīstamība un produktivitāte nav un nevar būt vienīgais kritērijs viena vai otra zinātnieka lomas un devuma novērtēšanai, bet tomēr gribētos redzēt lielāku skaitu starptautiski pazīstamu zinātnieku iekļaušanu šādā aptaujas anketā.

Līdzīgi varētu diskutēt arī par Latvijas nozīmīgo pētījumu sarakstu. Protams, šajā gadījumā ir vēl grūtāk noteikt, kurš no praktiskajiem pētījumiem ir iekļaujams sarakstā un kurš nav. Kā loģisks solis varētu šķist pašu zinātnieku Latvijas Zinātņu akadēmijas ikgadējais publicētais izcilāko lietišķo pētījumu saraksts. Taču arī šeit starp aptaujā piedāvāto pētījumu sarakstu un Zinātņu akadēmijas sarakstā iekļautajiem pastāv lielas atšķirības.

Taču vēlreiz vēlos uzsvērt, ka šī aptauja šķiet ļoti svarīga, it sevišķi laikā, kad tiek uzsāktas dažādas politiskas iniciatīvas un tiek veidoti instrumenti - gan administratīvi, gan arī finanšu - ar mērķi paaugstināt Latvijas zinātnes efektivitāti un konkurētspēju Eiropā. Gribas cerēt, ka tāpat kā pētījums par Latvijas izglītību arī šī aptauja tiks atkārtota ar noteiktu regularitāti, un tad jau arī uzdotie jautājumi nākotnē var tikt precizēti un papildināti.

Prof. Andrejs Ērglis, Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Latvijas kardioloģijas centra vadītājs

Jaunākais „DNB Latvijas barometra” pētījums sniedz redzējumu par to, kas notiek sabiedrībā un kādas ir mūsu nākotnes perspektīvas. Sabiedrība zināmā mērā mums – zinātniekiem - ieskicē virzienus, uz kuriem balstīt jaunus pētījumus.

Man ir patīams prieks, ka daudzos jautājumos kā vadošās zinātnes nozares ir minēta medicīna un farmācija. Visaugstāk ir novērtēti gan šo zinātņu nozaru praktiskie sasniegumi, gan esošais attīstības līmenis, gan nākotnes attīstības prioritātes. Manuprāt, cilvēki ir sapratuši, ka 21. gadsimts ir veselības un dzīves kvalitātes gadsimts. Medicīna – tā nav tikai diagnostika un ārstēšana, tā ir arī viena no bāzes zinātnēm, kuras pētniecība jau sniedz un var arī sniegt nākotnē daudzus būtiskus atklājumus jeb zinātnes „pievienoto vērtību”. Tomēr jāatzīmē, ka gandrīz piektdaļa respondentu nav spējuši sniegt savu vērtējumu par zinātni Latvijā. Domāju, ka mums daudz vairāk jāskaidro fundamentālo zinātņu nozīme un praktiskais pielietojums. Latvijai nav naftas vai citu līdzīgu „dabas bagātību”, taču mūsu potenciāls fundamentālajās zinātnēs var būt vietējās ekonomikas uzplaukuma stūrakmens. Diemžēl šī aptauja ir tikai fakta konstatācija. Ir svarīgi, lai šī informācija sasniegtu arī politiķus un sekotu reāla rīcība. Sabiedrība ir piedāvājusi savus ieteikumus zinātnes attīstībai.

Spriežot pēc aptaujas datiem, zinātne Latvijā nemaz nav tik nepopulāra, kā varētu domāt, un tā guvusi visai labvēlīgu vērtējumu. Tā ir patīkami pozitīvā ziņa.

Taču sīkāka detalizācija ir visai diskutabla. Gan zinātnes virzieniem, gan atsevišķu zinātnieku vārdiem ir stipri populistiska pieskaņa. Drīzāk varam runāt par pazīstamākiem un biežāk dzirdētiem virzieniem un vārdiem, kam ar patieso zinātnes vērtību un kvalitāti nereti ir visai attāls sakars. Tādēļ par to atturēšos diskutēt.

Raita Karnīte, Ekonomikas prognožu centra valdes locekle

Jaunākajā „DNB Latvijas barometra” pētījumā uzrādītais iedzīvotāju vērtējums par Latvijas zinātnieku sniegumu - gan brīvi minot zinātniekus, gan izvēloties no saraksta - parāda, ka sabiedrībā ir zināmi tie zinātnieki, kuri ir biežāk ieraugāmi vispārējos plašsaziņas līdzekļos – vai nu saistībā ar kādu politisku diskusiju vai balvu saņemšanu. Starp minētajiem nav zinātnieku – politiķu (minēts vienīgi Andris Buikis), kaut gan vairāki no viņiem sevi iepriekš uzskatīja par zinātniekiem un daži tā domā vēl šodien (piemēram, Ina Druvieta, Janīna Kursīte, Atis Lejiņš). Konstatējums, ka sabiedrība zina tikai tos, par kuriem ir rakstījuši plašsaziņas līdzekļi, un ka 78% respondentu nespēj minēt nevienu Latvijas zinātnieku, liecina ne tikai par sliktu zinātnes stāvokli, bet arī, un pat vēl vairāk, par sabiedrības (vai varbūt tikai aptaujāto) vispārējo intelekta līmeni un to, kādas ir zinātnes sasniegumu popularizēšanas iespējas. Pat, ja ir pieejamas krāsainas un pievilcīgas populārzinātniskās publikācijas, jautājums ir, kādi sasniegumi tiek popularizēti – globālie vai vietējie - un ciktāl no ES finansējuma atkarīgā Latvijas zinātne ir tiesīga popularizēt savus zinātnes sasniegumus (finansētājs var uzskatīt tos par komerciālu noslēpumu).

Var ievērot, ka humanitārie un sociālie pētījumi vispār nav pamanīti, kaut gan vismaz humanitārajās nozarēs (vēsturē, literatūrā, latviešu valodas studijās, filozofijā) ir izdotas apjomīgas pētījumu rezultātu publikācijas, enciklopēdijas, vārdnīcas, mākslas albūmi un citi vērtīgi materiāli.

Ja pieņem, ka normāli ir apmēram 12% spējīgu uzņēmēju, bet Latvijas apstākļos uzņēmumu vadītāju skaits sniedzas tūkstošos, nav jābrīnās, ka uzņēmēju vērtējumā Latvijas zinātne nav spējīga stimulēt inovāciju.

Visvairāk attīstīto zinātnes jomu un zinātnes prioritāšu identifikācija ir apbrīnojami precīza. Zīmīgi, ka ekonomika nav minēta nevienā atbildē, kaut gan kvalitatīvi ekonomiskie pētījumi mūsu valstī ļoti noderētu. Kā vienmēr atbildes izgaismo paviršību vai nekonsekvenci jautājuma uztverē - kopējais vērtējums par Latvijas zinātnes spēku ir „drīzāk vājš nekā labs” (33% vērtē kā „drīzāk labs” un „ļoti labs”, 43% vērtē „drīzāk vājš” un „ļoti vājš”), taču tikai 6% aptaujāto norāda, ka Latvijā nav attīstīta neviena zinātnes joma.

Valts Kalniņš, sabiedriskās politikas centra „PROVIDUS” pētnieks

Latvijas medicīnas un farmācijas joma acīmredzami bauda vislabāko reputāciju iedzīvotāju vidū. Aptaujātie sasniegumus minētajās jomās augsti novērtē un arī izvirza minētās nozares kā tās, kuras būtu jāattīsta prioritāri. Tiesa gan, lielākoties iedzīvotāji par zinātņi neko daudz nezina. 78% respondentu bija grūti nosaukt kādu Latvijas zinātnieku, kurš guvis nozīmīgus panākumus kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas (ja vien zinātnieku saraksts tiem netiek parādīts). Vairāk nekā divas trešdaļas respondentu nav arī varējuši bez priekšā teikšanas nosaukt kādu praktisku Latvijas zinātnes sasniegumu. Tomēr daudziem respondentiem (konkrētu detaļu nezinošiem) kā sasniegumi palikušas prātā zāles un sarežģītas operācijas. Domājams, ka šī sabiedrības priekšstata dēļ būtu potenciāli vieglāk publiski pamatot šīm nozarēm nepieciešamā finansējuma palielinājumu. Vai uz aptaujas pamata var secināt, ka visu citu zinātnes nozaru sasniegumi tiešām ir mazāk nozīmīgi un, piemēram, politoloģijā vai socioloģijā tādu nav vispār? Protams, ka nē, jo zinātnes sasniegumus nopietni nevērtē ar sabiedriskās domas palīdzību. Tomēr, apzinoties, cik lielā mērā zinātne ir atkarīga no valsts, t.i. visu iedzīvotāju sarūpētā finansējuma, kļūst skaidrs, ka zinātnes „sabiedriskās attiecības” un tēls nebūt nav mazsvarīgi faktori tās nākotnes izredzēm.

Prof. Ivars Kalviņš, Latvijas Organiskās sintēzes institūta direktors

Iepazīstoties ar jaunākā „DNB Latvijas barometra” pētījuma rezultātiem, jāteic, ka lielākoties varu piekrist aptaujāto viedoklim par to, kas visvairāk būtu nepieciešams Latvijas zinātnes attīstībai – lielāks finansējums pētījumiem, labāka materiālā bāze u.c., un arī par to, kuras zinātnes jomas būtu jāattīsta prioritāri – medicīna, farmācija u.c.

Savukārt vērtējums par to, kuras zinātnes jomas patlaban ir visvairāk attīstītas, nav īsti precīzs. Tas vairāk attēlo respondentu informētības līmeni. Latvijā vislabāk attīstīta ir biofarmācija (zāļu izstrāde un izpēte, tai skaitā ar biotehnoloģiju un gēnu tehnoloģiju metodēm), materiālu zinātne, fizika, medicīna, matemātika un informācijas tehnoloģijas. Tām seko inženierzinātne un citas jomas.

Domājot par prioritāri attīstāmajām zinātņu jomām, jāteic, ka respondentu vērtējums attēlo viņu personīgās vēlmes un ieinteresētību pozitīvā šo jomu attīstībā. Minētais vērtējums gan neietver zinātnes faktisko attīstības cilvēkresursu un materiāli

tehniskā nodrošinājuma potenciālu pa zinātņu nozarēm un sasniedzamo ietekmi uz tautsaimniecības attīstību. Iespējas „prioritāri” attīstīties ir tām jomām, kurās jau ir sasniegts atzīstams līmenis, kā arī nav nepieciešami milzīgi izejvielu resursi attiecīgo ražošanas nozaru attīstīšanai. Taču galvenais – konkurētspēja Eiropā un pasaulē, jo zinātnes finansēšanā Latvijā galvenais avots ir konkursa (tai skaitā – starptautiskā) kārtībā iegūtais finansējums un tam nav nekāda sakara ar valsts vai iedzīvotāju vēlmēm attīstīt kādu nozari, bet gan ar Eiropas Savienības zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovācijas prioritātēm un starptautisko konkurenci šajās jomās.

Attiecībā uz Latvijas zinātnieku un praktisko sasniegumu atpazīstamību uzskatu, ka tos vajadzētu nodalīt, jo zinātnieku atpazīstamība ne vienmēr korelē ar viņu praktiskajiem sasniegumiem. Spilgts piemērs ir profesors Jānis Stradiņš, kurš ir vislabāk atpazīstams, jo ļoti aktīvi darbojas humanitāro zinātņu laukā un ilgstoši vadīja Latvijas Zinātņu akadēmiju. Taču praktisko sasniegumu jomā būtu grūti nosaukt kādu ievērojamu J.Stradiņa darbu, protams, ja par tādiem neuzskata grāmatas par vēsturi, latvietību, publicistiku utt.

Tikmēr, izvērtējot Latvijas zinātnes attīstības līmeni, jānorāda, ka tas korelē ar finansējuma apjomu zinātnei publiskajā sektorā. Kamēr tas nepieaug, Latvijas zinātnei būs ārkārtīgi grūti konkurēt pasaules tirgū, jo zinātne ir tāda pati prece kā jebkura cita, tikai ar nesalīdzināmi augstāku pievienoto vērtību. Vienīgais pozitīvais izņēmums ir Latvijas Organiskās sintēzes institūts, kas sekmīgi konkurē zinātniskā servisa pakalpojumu tirgū pasaulē pat pie ļoti zema valsts atbalsta. Tomēr tām nozarēm, pēc kuru devuma pasaules industrijas pieprasījums ir zems, bez valsts atbalsta nav nekādu izredžu ilgtermiņā izdzīvot.

Vajadzētu izvairīties no atsevišķu sasniegumu nepamatotas ierindošanas citā produktu grupā. Iedzīvotājiem ir grūti saprast, ko nozīmē preparātu sērijas „Glycomune” izstrāde. Tās patiesībā ir pārtikas piedevs veselīgam uzturam, nevis zāles (jeb preparāti), ar klīniski nepierādītu efektivitāti. Ar reklāmas palīdzību var panākt popularitāti, bet ne produkta darbības efektivitāti.

Uldis Osis, Ekonomikas doktors, profesors, partijas „Latvijas attīstībai” valdes loceklis

Atšķirībā no Latvijas ekonomiskā stāvokļa vai ģimenes budžeta vērtējuma, kuru ikdienā personīgi izjūt ikviens iedzīvotājs, zinātnes sasniegumus un tās līmeņa adekvātam vērtējumam respondentiem nereti pietrūkst informācijas. Tādēļ daudziem nākas spriest netieši – pēc lasītā, dzirdētā medijos vai no paziņām. Kā liecina pētījuma rezultāti, atsevišķi Latvijā radīti izcili pasaules mēroga sasniegumi pieminēti retāk. Piemēram, respondenti atzīmējuši zinātnes pasaulē labi pazīstamo datorzinātņu doktoru Andri Ambaini, taču viņa starptautiski atzītie pētījumi kvantu informātikā acīmredzot ir mazāk zināmi. Arī viņa kolēģis tuvā zinātnes nozarē Vjačeslavs Kaščejevs tiek bieži minēts, taču viņa nozīmīgie darbi kvantu nanoelektronikā arī diemžēl nav tik labi zināmi.

Turpretī Jāņa Stradiņa plašā atpazīstamība nav pārsteigums. Viņš ir viens no retajiem zinātniekiem, kas savas dzīves laikā ne vien devis nozīmīgu ieguldījumu vairākās zinātnes nozarēs (organiskā ķīmija, medicīna, farmācija, Latvijas zinātnes vēsture u.c.), bet arī popularizējis zinātni un bijis sabiedriski aktīvs.

Latvijas zinātnē norit pakāpenisks reorganizācijas process, zinātniskajiem pētījumiem arvien vairāk pārorientējoties no atsevišķiem pētnieciskajiem institūtiem uz universitātēm. Zinātnieki, it īpaši jaunākā paaudze, zinātniskās pētniecības procesus arvien plašāk apvieno ar lekciju darbu studentu auditorijās, kā arī studentu un doktorantu iesaisti pētniecības tēmās un projektos. Arvien biežāk pētījumi tiek veikti, Latvijas zinātniekiem sadarbojoties ar kolēģiem citās valstīs. Tas nenotiek viegli, it īpaši finansējuma trūkuma apstākļos, kuru piefiksējuši arī aptaujātie. Pārejas procesa grūtības daļēji radījušas arī iespaidu, ka Latvijas zinātnes līmenis, kā to atzīmē 43% respondentu, ir drīzāk vājš vai pat ļoti vājš.

Dana Reizniece - Ozola, 11.Saeimas deputāte, Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētāja

Jāpiekrīt fiziķim H.Kaku, ka šodien pasaule pieder glancēto žurnālu slavenībām, kaut arī nākotni veido nevienam nezināmi zinātnieki. Arī Latvijā labāk zinām, kādus zīmolus izvēlas Kembridžas hercogiene Keita Midtone, nevis to, kuri Latvijas zinātnieki pagājušā gadā radījuši unikālu optisko ierīci ādas melanomas noteikšanai.

Zinātnes maestro akademiķi J.Stradiņu cilvēki pazīst un īpaši izceļ. Tā kā veselība mums dārga, novērtējam arī kardiologa, prof. A.Ērgļa sniegumu. Tikmēr kvantu skaitļošanas Eiropas līmeņa izcilnieku A.Ambaini, Pasaules Ekonomikas forumā atzīto kvantu sūkņu un nanoelektronikas pētnieku Vj.Kaščejevu un šūnu bioloģijas zinātnieci J.Ērenpreisu atpazīst un kā izcilību min vien reti.

Daļēji to var skaidrot ar informācijas trūkumu – tiešām reti varam lasīt un redzēt ziņas par Latvijas zinātnes panākumiem, biežāk par to, cik katastrofāli spējīgajiem prātiem trūkst naudas. No tā arī rodas priekšstats un vērtējums – gandrīz puse aptaujāto kritiski vērtē zinātnieku konkurētspēju.

Mums katrā nozarē ir izcili speciālisti, kas jūt pasaules elpu, seko līdzi tehnoloģiju attīstībai un meklē savā arodā labākos risinājumus. Tomēr kopumā nu jau trūkst vispusīgi izglītotu cilvēku, jo gadiem ilgi bijām aizmirsuši bērniem mācīt dabaszinātnes. Veidojas loģiska ķēde – nesaprotam, tādēļ neinteresējamies un nereti kritizējam. Zinātnei sabiedrībā „nav

„DNB Latvijas barometrs” Nr.73
pieprasījuma”. Tādēļ vēlos uzsvērt skolas nozīmi – ar aizrautīgiem skolotājiem, interesantiem uzdevumiem un praktiskiem piemēriem ir svarīgi noturēt bērnu interesi par bioloģiju, fiziku, ķīmiju un matemātiku. Lai bērnam nepazūd izziņas prieks un dabiskā tieksme saprast dabas procesus.

Interesanti, ka puse respondentu atzīst, ka Latvijai nav jācenšas aptvert visu zinātnes lauku, bet jākoncentrējas uz dažām nozarēm, atrodot savas nišas. Tomēr priecātos, ja, minot perspektīvās nozares, kāds būtu uzsvēris, ka svarīgi būtu atrast iespēju veikt starpdisciplinārus pētījumus, piemēram, tādā interesantā virzienā kā kosmosa tehnoloģijas. Latvija ir spējusi pirmos soļus sadarbībā ar Eiropas Kosmosa aģentūru, un domāju, ka tā ir laba iespēja strādāt pie jauniem projektiem ne tikai zinātniekiem, bet arī uzņēmējiem.

Agnese Rutkovska, Latvijas Bankas ekonomiste

Alberts Einšteins savulaik ir teicis: „Zinātne nav un nekad nekļūs par pabeigtu grāmatu. Katrs nozīmīgs sasniegums rada jaunus jautājumus. Laikam ejot, katra attīstība nonāk pie jaunām un lielākām grūtībām.” Šie vārdi nāk prātā, domājot par jaunākā „DNB Latvijas barometra” pētījumā aplūkoto tēmu – zinātni, tostarp Latvijas zinātniekiem, izgudrojumiem un attīstības līmeni.

Einšteins neapšaubāmi ir viens no visu laiku atpazīstamākajiem zinātniekiem un, iespējams, ne tikai saistībā ar zinātniskajiem sasniegumiem, bet arī tādēļ, ka bija spilgta personība un pauda pārdomas ne tikai par specifiskām zinātnes tēmām, bet arī izglītību, sabiedrību, dzīves jēgu utt. Tāpēc mani neizbrīna, ka arī „DNB Latvijas barometra” pētījumā respondenti kā atpazīstamākos Latvijas zinātniekus min tos, kuri līdzās savai profesionālajai darbībai nekad nav skopējušies ar plašām intervijām par visdažādākajām tēmām un neapšaubāmi ir cilvēki ar īpašu harizmu un plašu skatījumu uz norisēm pasaulē.

Lūgti nosaukt Latvijas zinātnieku, kurš ir guvis visvairāk panākumu, visbiežāk respondenti minējuši Jāni Stradiņu (7% aptaujāto minēja paši, bet 45% aptaujāto atzīmēja no piedāvātā zinātnieku saraksta). Lai gan jaunie talanti ir mazāk pazīstami, tomēr, ņemot vērā viņu panākumus zinātnē, arvien biežākas intervijas plašsaziņu medijos, kā arī aktīvo līdzdalību sabiedriskajos procesos, nešaubos, ka viņu atpazīstamība augs. To saku, domājot, piemēram, par Andri Ambaini un jo īpaši par Vjačeslavu Kaščejevu.

34% aptaujāto Latvijas zinātni uzskata par labi attīstītu. Tomēr viedoklis, ka Latvijas zinātne ir attīstīta vāji, pausts biežāk – tā uzskata 43% aptaujāto. Jautājums par zinātnes attīstības līmeni Latvijā nav vienkāršs, un te būs atšķirīgi stāsti par atsevišķu jomu, izgudrojumu un zinātnieku izcilību, kā arī par kopējo situāciju zinātnē un izglītībā, tai skaitā finansējuma apjomu.

Sāksim ar sliktajām ziņām. Eiropas Komisijas Inovācijas savienības 2014. gada rezultātu pārskatā¹, ņemot vērā vidējos inovācijas rezultātus, Eiropas Savienības dalībvalstis iedalītas četrās atsevišķās rezultātu grupās. Bulgārija, Latvija un Rumānija novērtētas kā "pieticīgie inovatori". Tātad Latvija saņēmusi zemāko novērtējumu - inovāciju rezultāti ir ievērojami zemāki nekā Eiropas Savienības vidējie rādītāji. Eiropas Komisija uzsver, ka Latvijas vājais sniegums inovāciju jomā nelabvēlīgi ietekmē valsts konkurētspēju. Tomēr esam uzteikti par centību - Portugāle, Igaunija un Latvija vidēji 2006. – 2013. gadā ir inovācijas jomas izaugsmes līderes.

2014. gada janvārī tika saņemti starptautiskās komisijas skarbi novērtējumi², analizējot 140³ Latvijas zinātnisko institūtu sekmes. 23 jeb 16% tika atzīti par vājiem, 67 jeb gandrīz - par apmierinošiem. Augstāko novērtējumu saņēmis tikai viens zinātniskais institūts - Latvijas Organiskās sintēzes institūts. Kopējais Latvijas pētniecības kvalitātes, vadības un infrastruktūras līmenis novērtēts kā neapmierinošs.

Vairākums "DNB Latvijas barometrs" aptaujas dalībnieku uzskata, ka Latvijas zinātnes attīstībai pirmām kārtām ir nepieciešams lielāks finansējums pētījumiem (69%). Salīdzinoši bieži respondenti minēja arī labāku materiāltehnisko bāzi (44%) un labāku atalgojumu zinātniekiem (42%). Es tomēr vēl pievienotu klāt arī to, ka ir nepieciešama aktīvāka uzņēmējdarbības sektora sadarbība ar valdības un izglītības iestādēm, jāuzlabo esošo zinātniski pētniecisko centru darba kvalitāte un efektivitāte, jāapvienojas un jāmazina to sadrumstalotība, kā arī jāveicina sadarbība ar ārvalstu zinātnes centriem.

Par finanšu nodrošinājuma nepietiekamību zinātnei tiek runāts jau kopš Latvijas neatkarības atgūšanas, tomēr gribētu uzsvērt, ka tas neskar tikai valsts finansējumu. Latvijas noteiktā „latiņa” 2020. gadam ir sasniegt 1,5% no iekšzemes kopprodukta (IKP) ieguldījumu pētniecībā un attīstībā līmeni (tā norādīts Latvijas Nacionālā attīstības plānā 2014. – 2020. gadam). Patlaban šis rādītājs ir 0.7% no IKP.

Ar valsts budžeta izdevumu palielināšanu vien šo mērķi ir teju neiespējami sasniegt. Krietni aktīvākam jābūt arī privātajam sektoram. Nevienā Eiropas Savienības valstī valsts finansējums nesasniedz 1% no IKP. Tik prāvo zinātniski pētnieciskā darba izdevumu atšķirību no 0.4% līdz 3.6% no IKP starp valstīm galvenokārt veido uzņēmumu sektora finansējums. Somijā, kas ir līdere zinātniski pētnieciskā darba izdevumos, uzņēmumu finansējums veido divas trešdaļas no

¹ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius/ius-2014-summary_lv.pdf

² <http://izm.izm.gov.lv/nozares-politika/zinatne/11019.html>

³ Tika analizēti 150 zinātniskie institūti, bet 10 no tiem tika izslēgti no vērtējuma, jo neveic pētniecisko darbību.

visiem ieguldījumiem. Savukārt Latvijā tas sasniedz tikai vienu trešdaļu no finansējuma. Turklāt tieši privātā sektora līdzdalība atpauk stratēģiskā plāna izpildē, tā apdraudot arī 1.5% no IKP mērķa sasniegšanu 2020. gadā.

Par Latvijas zinātnes attīstītākajām jomām „DNB Latvijas barometra” pētījumā respondenti uzskata farmāciju (52%), medicīnu (44%), informācijas tehnoloģijas (30%), kā arī elektroniku un telekomunikācijas (23%). Šajā jautājumā es lielā mērā varētu pievienoties aptaujātajiem. 2008. gadā Latvijas Bankas kolēģi, pētot Latvijas preču ražošanas un eksporta iespējas augstākas pievienotās vērtības palielināšanas nolūkā, secināja, ka „potenciālo eksporta preču klāstā ir farmaceitiskie preparāti, medicīniskie, precīzijas un optiskie instrumenti, kā arī ķīmiskās vielas un izstrādājumi”⁴. Pakalpojumu jomā droši vien arī es gribētu izcelt informācijas tehnoloģiju potenciālu.

Runājot par farmaceitiskajiem un veselību veicinošajiem preparātiem, Latvijā patiešām ir radīts ne viens vien izgudrojums, kura patieso potenciālu mēs pat īsti neapjaušam. Rīgvirs, Larifāns, Mildronāts, Ftorafūrs, Remantadīns un daudzi citi. Šie izgudrojumi varētu glābt dzīvības un uzlabot veselību visā pasaulē, kā arī nodrošināt lielus ienākumus uzņēmējiem, labi apmaksātu darbu daudziem iedzīvotājiem, nodokļu ieņēmumus budžetā. Taču ir viens ļoti nopietns attīstības ierobežojums - šajā nozarē pasaulē darbojas ļoti lieli un finansiāli spēcīgi uzņēmumi, kuri nebūt ne ar atplestām rokām gaida konkurentus. Prasības par klīniskajiem pētījumiem un citi ierobežojumi šo jomu padara ļoti grūti iekarojama un nereti pārsniedz saprātīgu piesardzības pasākumu līmeni. Tādējādi izgudrotājiem nākas meklēt eksporta tirgus ar mazākiem formālajiem ierobežojumiem (galvenokārt ar to saprotam - ārpus Eiropas Savienības) vai arī produktu pārdot kā uztura bagātinātājus vai kosmētiku, nevis zāles, protams, izpildot noteiktās prasības par pieļaujamajām devām.

Arī minētajā Latvijas Bankas pētījumā autori secināja, ka potenciālo eksporta preču „novērtētās varbūtības attīstīt to saīdzinošo priekšrocību bez papildu veicinošiem pasākumiem un valdības atbalsta ir samērā nelielas”. Tātad atgriezīties pie jautājuma par finansējumu un valsts atbalstu. Eiropas Komisija un citi starptautiskie eksperti akcentē, ka Latvija pārlieku aizraujas ar Eiropas Savienības fondu finansējuma izmantošanu, nenodrošinot patstāvīgu finansējuma bāzi zinātnei un veicinot „no projekta uz projektu” orientētu finansējuma politiku.

Tas, ka Latvijā ir viens no zemākajiem ieguldījuma apjomiem pētniecībā un attīstības līmenis Eiropas Savienībā, nav tikai kāds formāls reputācijas jautājums. Zinātnes attīstība un izgudrojumu iedzīvināšana pelnošos eksporta produktos ir valsts konkurētspējas, augstākas ražības un tātad arī augstāku ienākumu priekšnosacījums. Pēdējos gados jau tā ir vērojama vāja investīciju izaugsme, tāpēc tālākai tautsaimniecības izaugsmei investīcijas produktīvajā segmentā ir akūti svarīgas.

Šim būtu jābūt vienam no prioritārajiem darba virzieniem jaunajai valdībai, jo īpaši situācijā, kad ārējais pieprasījums ir vājš un cīņa par eksporta tirgiem ir tik agresīva. Turklāt laikā, kad pieaug vēža saslimstība un pasaulē draudīgu spēku manifestāciju demonstrē Eholas vīruss, farmācijas nozare, kas ir Latvijas lepnums un prieks, varētu saņemt jaunu grūdienu attīstībai.

Klāvs Sedlenieks, sociālantropologs, Rīgas Stradiņa universitātes lektors

Vērtējot jaunākā „DNB Latvijas barometra” rezultātus par zinātni Latvijā, jāņem vērā, ka lielākajai daļai respondentu nav tiešas saskarsmes ar minēto „pasauli”. Tādēļ iegūtie respondentu vērtējumi samērā maz liecina par zinātnes stāvokli, bet dod priekšstatu par to, ko Latvijas iedzīvotāji kopumā domā par jomu. Būtiskākā iezīme - lielākā daļa respondentu neko konkrētu par Latvijas zinātni pateikt nevar. 78% respondentu ir grūtības nosaukt kaut vienu sasniegumu bagātu Latvijas zinātnieku, 69% nezina nevienu zinātnes sasniegumu. Tai pašā laikā 34% respondentu Latvijas zinātnes līmeni vērtē kā labu, 12% respondentu uzskata, ka vietējie zinātnieki var konkurēt pasaules līmenī daudzās nozarēs, bet 54% atzīmējuši, ka dažās nozarēs. Lai gan no datiem grūti spriest, vai tie, kas uzskata, ka Latvijas zinātnē situācija ir laba, ir tie paši, kas var nosaukt vienu vai dažus zinātnieku un izgudrojumu vārdus. Šķiet, ka respondenti ir pārāk optimistiski zinātnes stāvokļa vērtēšanā. Interesanti, ka Jānis Stradiņš minēts kā tas, kurš guvis vislielākos panākumus, tomēr nozīmīgāko atklājumu sarakstā nav nekā, kas būtu saistīts ar šī zinātnieka vārdu. Savukārt pretvēža preparāta „Rīgvir” izgudrotāja Aina Muceniece vispār neparādās nosaukto zinātnieku sarakstā, lai gan minētie preparāti visbiežāk minēti starp Latvijas zinātnes „veiksmes stāstiem”. Kopumā rezultāti attēlo zinātnes „komunikācijas” pašreizējo stāvokli un sabiedrībā valdošos stereotipus, kam ar reālo situāciju ir pastarpinātas attiecības. Relatīvā apmierinātība attiecībā uz zinātnes stāvokli liek domāt, ka Latvijas sabiedrība diez vai ir gatava spert kādus izšķirošus soļus zinātnes attīstības labā.

Prof. Andrejs Siliņš, Latvijas Zinātnes padomes priekšsēdētājs

Patīkami, ka aptaujātie lielākoties korekti novērtē to, ka Latvijas zinātnes pasaules līmenī ir konkurētspējīga dažās nozarēs. Tikmēr prioritāri atbalstāmo un attīstīto nozaru izvēle acīmredzot tiek balstīta uz pieejamo informāciju medijos. Jāsecina, ka tā ir nepietiekoša, jo vairāk nekā trīs ceturtdaļa aptaujāto nespēj nosaukt nevienu izcilu vietējo zinātnieku un vairāk nekā divas trešdaļas atturas atbildēt uz jautājumu par kādu labu un praktisku sasniegumu zinātnē. Tādēļ Latvijas zinātniekiem

⁴ Gundars Dāvidsons, Kristīne Vītola. [Eksporta strukturālā transformācija preču telpas modelī](#). makroekonomika.lv. 2008.

vairāk uzmanības jāvelta komunikācijai ar sabiedrību. Neskatoties uz ierobežoto informāciju, vairākums aptaujāto pilnīgi pamatoti uzskata, ka Latvijas zinātnes attīstībai visvairāk ir nepieciešams lielāks finansējums pētījumiem (69%).

Dr.sc.ing. Egils Stalidzāns, Latvijas Jauno zinātnieku apvienības valdes priekšsēdētājs

Latvijas iedzīvotājiem, kas paši zinātnē nav iesaistīti, ir patiesas grūtības nosaukt kādu vietējo zinātnieku, kurš būtu guvis panākumus. To apliecina arī pētījuma rezultāti - 78% aptaujāto to nespēja izdarīt. Latvijas Jauno zinātnieku apvienība ir apbraukājusi Rīgas un reģionu skolas, popularizējot zinātni un zinātnieka profesiju. Mūsu aptaujātie, lielākoties 8.-11. klašu skolnieki, nespēja nosaukt nevienu Latvijas zinātnieku, tajā skaitā Jāni Stradiņu. Līdz ar to izskatās, ka Jāņa Stradiņa vārds, īpaši vecāka gadagājuma cilvēkiem, ir tuvākais, ko vispār var saistīt ar zinātni, tās popularizēšanu un zinātniekiem, pat neiedziļinoties Jāņa Stradiņa zinātniskajos darbos Latvijas neatkarības atgūšanas laikā.

Zinātnieki, kas minēti pēc Jāņa Stradiņa, svarīgākie zinātnes sasniegumi un arī nākotnes prioritātes ir saistītas ar katram tuvu un svarīgu veselības aprūpi, kas ir arī atpazīstamas pēc plašās atspoguļošanas sabiedriskajos medijos, salīdzinot ar citām nozarēm. Priece, ka pamanīti ir arī jaunāka gadagājuma redzamākie zinātnieki - Andris Ambainis un Vjačeslavs Kaščejevs.

Tikmēr uztrauc, ka 69% aptaujāto nespēj nosaukt nevienu praktisku zinātnes sasniegumu, kamēr nav piedāvāts to saraksts. Tātad interese par zinātni ir virspusēja. No piedāvātā saraksta neko nespēja izvēlēties vairs tikai 28% aptaujāto (tas liecina, ka zinātnes joma kopumā tiek „atzīta”). Sasniegumos zinātniskās nozīmes izvērtēšanā aptaujas dalībnieki diez vai varētu būt kompetenti - arī zinātnieki šādas lietas var labi izvērtēt tikai savas nozares ietvaros.

Jautājumā, kurā aptaujātajiem bija iespējams izvēlēties no piedāvātajiem sasniegumiem zinātnē, svarīgākie pārsvarā ir saistīti ar medicīnu. Tas varētu norādīt uz iedzīvotāju pieeju zinātnei caur savām problēmām un riskiem - saslimt var katrs ar nezin ko, un tas biedē. Tādēļ ar veselību saistītie pētījumi ir vissvarīgākie pretstatā abstraktākām tehnoloģiskām lietām, kuru ieviešana ražošanā (tiešs un tūlītējs labums aptaujātajiem) Latvijā nav daudz dzirdēta.

Latvijas zinātnes konkurētspēja šķiet novērtēta adekvāti. Zinātnieki ir arī spējusi komunicēt par dramatisko finansējuma trūkumu nozarē. Tas atspoguļojas arī viedokļos par zinātnei nepieciešamajiem pasākumiem.

Kopumā pētījums parāda, ka ar veselības aprūpi saistītie materiāli sabiedriskajos medijos -sasniegumi un zinātnieki - ir lasītājiem interesantas un uzmundrinošas tēmas. Tēmu atspoguļojumu veicinājusi arī ar veselības aprūpi saistīto zinātnieku aktīvā komunikācija ar medijiem, bez kā viņu sasniegumi sabiedrībai paliktu nezināmi. Iespējams, zinātnes popularizēšana būtu izvēršama tieši caur minēto sektoru, paaugstinot sabiedrības interesi par zinātni un tās nozīmi kopumā.

Ieva Strode, tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra „SKDS” sociālo un politisko projektu direktore

Domājot par sabiedrības attieksmi pret Latvijas zinātni, pirmais un galvenais secinājums - iedzīvotāji īsti nezina ne par zinātniekiem, ne par viņu sasniegumiem: 78% aptaujāto nespēj nosaukt nevienu zinātnieku, kurš ir guvis nozīmīgus panākumus, bet 69% aptaujāto nespēj nosaukt nevienu izcilu praktisku sasniegumu pēc Latvijas neatkarības atgūšanas (jāpiebilst, ka, analizējot atbildes, vērojams, ka pat no tā 31% aptaujāto, kas spēja nosaukt kādu sasniegumu zinātnē, daļa atbildēja aptuveni vai nepareizi).

Līdz ar to īpaši nepārsteidz, ka zinātnes attīstība biežāk vērtēta kritiski (43%) nevis atzinīgi (34%) – tā teikt, ja jau nekā nav zināms, tad jau nekā arī nav. No otras puses, atbildes liek domāt, ka darbojas princips – jādod tiem, kas sevi ir parādījuši – medicīna, farmācija un IT ir trīs jomas, kas visbiežāk atzītas par attīstītām, gan par tām, kas būtu jāattīsta. Tiesa, aicinājums piešķirt naudu pētījumiem medicīnā varētu liecināt arī par attieksmi pret nozari kopumā (aicinājumi palielināt finansējumu veselības aizsardzībai ir parādījušies arī agrāk veiktos pētījumos).

Tiesa, jautāti, kas būtu nepieciešams zinātnes attīstībai, iedzīvotāji pārliecinoši atbild – lielāks finansējums – pētījumiem (69%), materiāltechniskajai bāzei (44%) un zinātnieku algām (42%). Aicinājumi aktīvāk sadarboties ar uzņēmumiem, ražotājiem, augstākās izglītības iestādēm, un ārvalstīm, iesaistīties starptautiskā apritē, stiprināt pētnieciskās institūcijas, vairojot zinātnes prestižu kā risinājums atzīti retāk.

Anita Švarckopfa, Centrālā statistikas pārvalde, Kultūras, izglītības, zinātnes un veselības statistikas daļas vadītāja

Jaunākā „DNB Latvijas barometra” pētījuma rezultāti liecina, ka iedzīvotāji ir informēti par Latvijas zinātnes līmeni, attīstību un sasniegumiem. Varu piekrist aptaujāto viedoklim, ka Latvijas zinātnes attīstībai ir nepieciešams lielāks finansējums pētījumiem, labāka materiāli tehniskā bāze un atbilstošs atalgojums zinātniekiem.

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes rīcībā esošajiem datiem 2013.gadā izdevumi pētniecībai bija 139,2 miljoni eiro, kas ir 0.6% no IKP. Vairāk nekā puse jeb 52% bija ārvalstu finansējums. Jau vairākus gadus (kopš 2011.gada) ārvalstu

„DNB Latvijas barometrs” Nr.73

finansējums pārsniedz finansējumu no citiem, t.sk. valsts finansējuma avotiem. Ja Eiropas Savienības valstīs uzņēmējdarbības sektors ir lielākais finansējuma ieguldītājs pētniecībā, tad Latvijā uzņēmējdarbības sektora izdevumi pētniecībai bija tikai 21.8%.

Latvijas statistiskie rādītāji par ieguldījumiem pētniecībā un attīstībā joprojām ir vieni no zemākajiem Eiropas Savienībā, aiz sevis atstājot tikai Bulgāriju, Rumāniju un Kipru.

Latvijas nacionālais attīstības plāns paredz kopējā zinātnes finansējuma pieaugumu 2020.gadā, sasniedzot 1.5% no IKP. Jau 2015.gadā atbilstoši šim plānam kopējam zinātnes finansējumam vajadzētu būt 1% no IKP jeb apmēram 240 miljoniem eiro.

„DNB Latvijas barometra” Nr.73 aptaujas tehniskā informācija

PĒTĪJUMA VEICĒJS	Pētījumu centrs SKDS
ĢENERĀLAIS KOPUMS	Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	1000 respondenti (ģenerālajam kopumam reprezentatīva izlase)
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	1001 respondents
IZLASES METODE	Stratificētā nejaušā izlase
STRATIFIKĀCIJAS PAZĪMES	Administratīvi teritoriālā
APTAUJAS VEIKŠANAS METODE	Tiešās intervijas respondentu dzīves vietās
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visi Latvijas reģioni (123 izlases punkti)
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	No 05.09.2014. līdz 21.09.2014.

SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR IEDZĪVOTĀJU STATISTIKU

	Respondentu skaits izlasē (%) pirms svēršanas	Respondentu skaits izlasē (%) pēc svēršanas*	LR IeM PMLP Iedz. reģ. dati uz 07.02.2014.
KOPĀ	100.0	100.0	100.0

REĢIONS

Rīga	32.8	32.3	32.3
Pierīga	17.5	17.8	17.8
Vidzeme	9.6	10.1	10.1
Kurzeme	13.0	12.9	12.9
Zemgale	12.4	12.2	12.2
Latgale	14.8	14.7	14.7

DZIMUMS

Vīrieši	43.1	47.5	47.5
Sievietes	56.9	52.5	52.5

TAUTĪBA

Latvieši	59.8	58.3	58.3
Citi	40.2	41.7	41.7

VECUMS

18 - 24 g.v.	11.6	11.9	11.9
25 - 34 g.v.	18.1	20.6	20.6
35 - 44 g.v.	17.5	18.7	18.7
45 - 54 g.v.	20.9	19.1	19.1
55 – 74 g.v.	32.0	29.7	29.7

STATUSS

Strādājošie	63.1	64.1
Nestrādājošie	36.9	35.9

IZGLĪTĪBA

Pamatizglītība	10.7	11.1
Vidējā, vidējā profesionālā	60.1	60.2
Augstākā	29.2	28.8

PILSONĪBA

LR pilsoņi	86.1	86.0
Respondenti bez LR pilsonības	13.9	14.0

*Dati tika svērti pēc pazīmēm: reģions, tautība, dzimums, vecums.

„DNB Latvijas barometra” Nr.73 aptaujā izmantotā anketa

I DAĻA - INDIKATORI

N1. Vai, Jūsaprāt, situācija Latvijā kopumā attīstās pareizā vai nepareizā virzienā?

Pareizā	1
Nepareizā	2
Grūti pateikt/ NA	8

N2. Kā Jūs šobrīd vērtējat Latvijas valdības darbu? Vai Jūs ar to esat...

Pilnībā apmierināts	1
Drīzāk apmierināts	2
Drīzāk neapmierināts	3
Pilnībā neapmierināts	4
Grūti pateikt/ NA	8

N3. Kā Jūs novērtētu pašreizējo Latvijas ekonomikas stāvokli? Vai, Jūsaprāt, tas ir...

Ļoti labs	1
Drīzāk labs	2
Viduvējs	3
Drīzāk slikts	4
Ļoti slikts	5
Grūti pateikt/ NA	8

N4. Vai, Jūsaprāt, Latvijas ekonomikas situācija šobrīd kopumā uzlabojas, nemainās vai arī pasliktinās?

Uzlabojas	1
Pasliktinās	2
Nemainās	3
Grūti pateikt/ NA	8

N5. Domājot par Latvijas ekonomikas stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju tas, Jūsaprāt, visdrīzāk būs...

Ievērojami uzlabojies	1
Nedaudz uzlabojies	2
Nebūs mainījies	3
Drīzāk pasliktinājies	4
Ievērojami pasliktinājies	5
Grūti pateikt/ NA	8

N6. Kā Jūs novērtētu savu/ savas ģimenes pašreizējo finansiālo stāvokli? Vai, Jūsaprāt, tas ir...

Ļoti labs	1
Drīzāk labs	2
Viduvējs	3
Drīzāk slikts	4
Ļoti slikts	5
Grūti pateikt/ NA	8

N7. Domājot par Jūsu un Jūsu ģimenes materiālo stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju tas, Jūsaprāt, visdrīzāk būs...

Ievērojami uzlabojies	1
Nedaudz uzlabojies	2
Nebūs mainījies	3
Drīzāk pasliktinājies	4
Ievērojami pasliktinājies	5
Grūti pateikt/ NA	8

N8. Kādas, Jūsaprāt, šobrīd kopumā ir iespējas Latvijā atrast labu darbu? Vai, Jūsaprāt, tās ir...

Ļoti labas	1
Drīzāk labas	2
Viduvējas	3
Drīzāk sliktas	4
Ļoti sliktas	5
Grūti pateikt/ NA	8

II DAĻA – ZINĀTNE

V1. Kā Jūs raksturotu zinātnes attīstības līmeni Latvijā? Vai tas, Jūsuprāt, ir ļoti labs, drīzāk labs, drīzāk vājš, ļoti vājš?

Ļoti labs	1
Drīzāk labs	2
Drīzāk vājš	3
Ļoti vājš	4
Grūti pateikt/NA	8

V2. Domājot par Latvijas zinātni, vai, Jūsuprāt, tā ir konkurētspējīga pasaules līmenī daudzās nozarēs, dažās nozarēs vai nevienā nozarē?

Daudzās nozarēs	1
Dažās nozarēs	2
Nevienā nozarē	3
Grūti pateikt/NA	8

V3. Kuras 3 zinātnes jomas Latvijā, Jūsuprāt, ir visvairāk attīstītas? (Izsniegt kartīti V3, atzīmēt līdz 3 atbilžu variantiem!)

V4. Kura zinātnes joma Latvijā, Jūsuprāt, būtu jāattīsta prioritāri? (Izmantot kartīti V3! Viena atbilde!)

	V3. Kuras jomas ir attīstītas	V4. Prioritārā
Medicīna	1	1
Farmācija	2	2
Ķīmija	3	3
Fizika	4	4
Bioloģija	5	5
Vides zinātne	6	6
Ģeoloģija	7	7
Informācijas tehnoloģijas	8	8
Elektronika un telekomunikācijas	9	9
Matemātika	10	10
Materiālzinātne	11	11
Astronomija	12	12
Demogrāfija	13	13
Vēsture	14	14
Literatūrzinātne	15	15
Valodniecība	16	16
Cita (norādīt, kas!).....	17	17
Neviena	18	18
Grūti pateikt/NA	98	98

V5. Kas, Jūsuprāt, Latvijas zinātnes attīstībai būtu nepieciešams pirmām kārtām?

(Izsniegt kartīti V5, atzīmēt līdz 5 atbilžu variantiem!)

Lielāks finansējums pētījumiem	1
Labāka materiāltehniskā bāze	2
Labāks atalgojums zinātniekiem	3
Labāka augstākās izglītības kvalitāte	4
Ciešāka sadarbība ar augstskolām	5
Ciešāka sadarbība ar uzņēmumiem, ražotājiem	6
Zinātnisko pētniecības centru apvienošana, veidojot lielākas organizācijas	7
Jauno zinātnieku piesaistīšana Latvijas zinātnei	8
Investīciju piesaiste no ārvalstīm (t.sk. pieteikšanās starptautisku pētījumu projektu konkursos)	9
Ciešāka sadarbība ar ārvalstīm (t.sk. piesaistīt ārvalstu zinātniekus Latvijas zinātnē, Latvijas zinātnieku iesaistīšanās starptautiskā apritē)	10
Vairot jauniešu interesi par zinātnes nozari	11
Labāka zinātnes pārvaldība (koordinēšana, administrēšana, finansējuma piešķiršanas procedūras uzlabošana)	12
Prasība zinātniekiem, pētnieciskajiem institūtiem rakstīt vairāk publikāciju	13
Zinātnieku spēja efektīvi pielāgoties ražotāju vajadzībām	14
Vairot zinātnes prestižu sabiedrībā	15
Cits (norādīt, kas!).....	16
Nekas nav nepieciešams – Latvijas zinātne ir attīstīta	17
Grūti pateikt/NA	98

V6. Vai Jūs zināt kādu Latvijas zinātnieku, kurš ir guvis ļoti nozīmīgus panākumus kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas 1991.gadā? Lūdzu, nosauciet!

Nezina nevienu šādu zinātnieku.....998

V7. Kuri 3 Latvijas zinātnieki, Jūsaprāt, ir guvuši lielākos panākumus? (Izsniegt kartīti V7, atzīmēt līdz 3 atbilžu variantiem!)

Andris Ambainis	1
Vjačeslavs Kaščejevs	2
Elmārs Grēns	3
Ivars Kalviņš	4
Jānis Stradiņš	5
Indriķis Muižnieks	6
Andrejs Ērglis	7
Ruvins Ferbers	8
Jekaterina Ērenpreisa	9
Daina Kārklīņa	10
Ivars Bijinskis	12
Andris Šteinbergs	13
Valdis Pīrāgs	14
Andris Buiķis	15
Aris Lācis	16
Rihards Kondratovičs	17
Aina Blinkena	18
Cits/cita (norādīt, kas!).....	19
Neviens no viņiem	98

V8. Vai Jūs zināt kādu izcilu praktisku sasniegumu Latvijas zinātnē kopš valsts neatkarības atjaunošanas 1991.gadā? Lūdzu, nosauciet!

Nezina nevienu šādu praktisku sasniegumu998

V9. Kurus 3 no šiem praktiskajiem sasniegumiem Latvijas zinātnē Jūs vērtējat visaugstāk? (Izsniegt kartīti V9, atzīmēt līdz 3 atbilžu variantiem!)

Dzintara diegs	1
Pētījums „Saulas dainas”	2
Elektromobilis, kas piedalījās sacīkstēs ASV	3
Bezpilota lidaparāts „AirDog”	4
Gatavošanās palaist kosmosā Latvijas pirmo satelītu "Venta-1"	5
Laboratorijas pētījumiem paredzētais aparāts „DynaFector”	6
Hidroksilapatīta keramikas implantī vai mākslīgie kaulaudi	7
Mikrofons J1, kas tika nominēts prestižai ASV balvai	8
Izcili rezultāti kvantu skaitļošanas teorijā	9
Sekmīgi veikta Latvijā pirmā aknu transplantācija	10
Jaunas kardioprotektīvas vielas, kas ir 40 reizes aktīvāka par pašreiz Latvijas visvairāk eksportēto medikamentu – mildronātu, atklāšana	11
Jaunas plaukstas biometrisku parametru pazīšanas sistēmas izstrāde	12
Preparātu sērijas “Glycomune”, kas uzlabo vēža un smagu vīrusu izraisītu slimnieku dzīves kvalitāti un imunitāti, izstrāde	13
Cits (norādīt, kas!).....	14
Grūti pateikt, kurš ir vislabākais	15
Nezinu neko ne par vienu no tiem	16

Papildu informācija:

Teika Lapsa

DNB bankas sabiedrisko attiecību vadītāja

Tel. 29161561

E-pasts: teika.lapsa@dnb.lv